

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä työsopimuslain 13 luvun 6 §:n muuttamisesta ja 1 luvun 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta, työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta sekä työsopimuslain 13 luvun 6 §:n muuttamisesta ja 1 luvun 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 209/2016 vp): Asia on saapunut työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Eduskunta-aloitteet

Esityksen yhteydessä valiokunta on käsitellyt seuraavat aloitteet:

- Toimenpidealoite TPA 13/2015 vp Jari Myllykoski vas Toimenpidealoite työllistämisen vauhdittamiseksi työnantajan sivukulujen määräaikaisella alentamisella
- Toimenpidealoite TPA 19/2015 vp Carl Haglund r ym. Toimenpidealoite nuorten työmahdollisuuksien parantamisesta
- Toimenpidealoite TPA 48/2016 vp Stefan Wallin r ym. Toimenpidealoite nuorten työmahdollisuuksien parantamisesta

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- hallitusneuvos Päivi Pihlajisto, työ- ja elinkeinoministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Timo Meling, työ- ja elinkeinoministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Kirsti Haapa-aho, työ- ja elinkeinoministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Kirsi Hyttinen, työ- ja elinkeinoministeriö
- hallitusneuvos Esko Salo, sosiaali- ja terveysministeriö
- neuvotteleva virkamies Ville Heinonen, opetus- ja kulttuuriministeriö
- tietosuojavaltuutettu Reijo Aarnio, tietosuojavaltuutetun toimisto
- johtava tutkija Pertti Honkanen, Kansaneläkelaitos
- lakimies Eeva Vartio, Kansaneläkelaitos
- palvelujohtaja Pirjo Juntunen, Pohjois-Pohjanmaan TE-toimisto
- johtava ekonomisti Kari Hämäläinen, Valtion taloudellinen tutkimuskeskus VATT

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

- kehittämisspäällikkö Erja Lindberg, Suomen Kuntaliitto
- ekonomisti Heikki Taulu, Akava ry
- asiantuntija Miia Kannisto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry
- pääekonomisti Jussi Ahokas, SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
- työllisyysasioiden päällikkö Pirjo Väänänen, Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry
- pääekonomisti Ralf Sund, Toimihenkilökeskusjärjestö STTK ry
- hallituksen jäsen Eija Tuohimaa, Työttömien Valtakunnallinen Yhteistoimintajärjestö - TVY ry
- vs. toiminnanjohtaja Anna Kapanen, Valtakunnallinen työpajayhdistys ry
- hallituksen jäsen Tarja Parviainen, Vammaisfoorumi ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Kirkon työmarkkinalaitos
- KT Kuntatyönantajat
- Suomen Kansanopistoyhdistys ry
- Suomen Yrittäjät ry

HALLITUKSEN ESITYS JA EDUSKUNTA-ALOITTEET

Hallituksen esitys

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia, työttömyysturvalakia ja työsopimuslakia.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia muutettaisiin siten, että valtion ansiopäivärahan perusosan, peruspäivärahan ja työmarkkinatuen rahoittamiseen osoittamia määrärahoja käytettäisiin palkkatuen, starttirahan ja liikkuvuusavustuksen rahoittamiseen. Palkkatuen ja starttirahan rahoitusta koskeva muutos olisi määräaikaan ja voimassa vuoden 2018 loppuun. Palkkatuen enimmäismääriä esitetään muutettaviksi. Palkkatukea suunnattaisiin nykyistä selvemmin työttömyyden pitkittymisen ehkäisemiseen. Työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevaan työssäoloeseen luettaisiin palkkatuetusta työstä pääsääntöisesti 75 prosenttia työssäoloehdon muutoin täyttävistä kalenteriviikoista. Starttirahan enimmäiskesto lyhennettäisiin 12 kuukauteen. Starttirahan määrä olisi aina työttömyysturvalaissa tarkoitetun peruspäivärahan suuruinen.

Työnhakijan haastattelu tulisi aina järjestää työttömyyden jatkuttua yhdenjaksoisesti kolme kuukautta ja sen jälkeen aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden jälkeen. Työnhakijan haastattelun yhteydessä tarkistettaisiin aina työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma. Työkokeilun käyttötarkoitusta laajennettaisiin kokeiluluonteisesti siten, että työkokeilua olisi mahdollista käyttää työnhakijan soveltuvuuden arvioimiseksi ennen työsopimuksen tekemistä. Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia muutettaisiin siten, että koulutusta vailla olevilla alle 25-vuotiailla nuorilla olisi oikeus kulukorvaukseen työkokeilun ajalta samoin edellytyksin kuin muillakin työnhakijoilla. Kulukorvausta maksettaisiin vain niiden työllistymistä edistävien palveluiden ajalta, joihin osallistuminen velvoittaa työtöntä työttömyysetuuden menettämisen uhalla. Tästä syystä kulukorvausta ei enää maksettaisi työttömyysetuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun ajalta. Työnhakijan omaehtoista opiskelua voitaisiin tukea

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

työttömyysetuudella 48 kuukauden ajan, jos opintojen tavoitteena on perusopetuksen oppimäärän suorittaminen.

Työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että työnhakijalla olisi oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen, jos hänen päätoiminen työllistymisensä yritystoiminnassa kestää enintään kaksi viikkoa. Työmarkkinatukena maksettava matka-avustus ja muuttokustannusten korvaus yhdistettäisiin yhdeksi tukimuodoksi, liikkuvuusavustukseksi.

Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin ja työttömyysturvalakiin tehtäisiin lisäksi eräitä pienempiä muutoksia.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan työsopimuslaissa säädettäväksi, että työnantajan velvollisuudesta tarjota työtä lomautetuille, osa-aikaisille ja takaisinottovelvollisuuden piirissä oleville työntekijöille olisi mahdollista tietyissä rajatuissa tilanteissa poiketa. Työsopimuslain koeaikaa koskevassa säännöksessä ehdotetaan otettavaksi huomioon julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettuun lakiin lisättävä säännös soveltuvuuden arvioimiseksi järjestettävästä työkokeilusta. Työkokeilu-aika vähentäisi työsuhteen alkuun sijoitettavaa enimmäiskoeaikaa.

Esityksen tarkoituksena on vähentää rakennetyöttömyyttä, alentaa työllistymiskynnystä sekä lyhentää työttömyysjaksoja ja siten vähentää valtion kustannuksia.

Esitys liittyy valtion vuoden 2017 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2017.

Toimenpideoitteet

TPA 13/2015 vp. Toimenpideoitteessa ehdotetaan työnantajan sivukulujen määräaikaista ja porrastettua alentamista tämän palkatessa yli 200 päivää työttömänä olleen, nuoren alle 25-vuotiaan työttömän työnhakijan tai alle 30-vuotiaan työttömän vastavalmistuneen.

TPA 19/2015 vp ja TPA 48/2016 vp. Toimenpideoitteissa ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin nuorisotakuun ja etsivän nuorisotyön kehittämiseksi koskemaan kaikkia nuoria. Lisäksi ehdotetaan sekä oppisopimus- että minijobs-mallin selvittämistä.

VALIOKUNNAN YLEISPERUSTELUT

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia, työttömyysturvalakia ja työsopimuslakia. Esitys sisältää useita pääministeri Sipilän strategisen hallitusohjelman mukaisia muutosehdotuksia, joiden tavoitteena on kannustaa työn nopeaan vastaanottamiseen, lyhentää työttömyysjaksoja, alentaa rakenteellista työttömyyttä ja säästää julki-

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

sia varoja. Valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia tärkeinä ja tarpeellisina ja puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Työnhakijan haastattelu ja työllistymissuunnitelma

Työ- ja elinkeinotoimisto käyttää nykyisin työnhakijan haastattelujen toteuttamisessa ja työllistymissuunnitelman laatimisessa ja sen tarkistamisessa tarveharkintaa. Työnhakijalle järjestetään haastattelu kahden viikon kuluessa työnhaun alkamisesta, ellei työ- ja elinkeinotoimisto pidä sitä työnhakijan tilanteen perusteella ilmeisen tarpeettomana. Sen jälkeen haastattelu järjestetään työttömyyden jatkuttua yhdenjaksoisesti kolmen ja kuuden kuukauden ajan sekä kuuden kuukauden työttömyyden jälkeen aina kuuden kuukauden jälkeen, jollei se ole työnhakijan tilanne huomioon ottaen ilmeisen tarpeetonta.

Haastattelun yhteydessä työnhakijalle laaditaan tarvittaessa työllistymissuunnitelma. Nykyisten säännösten ja käytännön mukaan suunnitelma tarkistetaan määräaikaishaastattelujen yhteydessä tai työnhakijan pyynnöstä, jollei sen laatiminen tai tarkistaminen ole ilmeisen tarpeetonta. Määräaikaishaastattelujen ajankohdat ovat siten samalla työllistymissuunnitelman laatimista ja tarkistamista koskevia määräaikoja. Suunnitelmaa voidaan tarkistaa myös näiden määräaikojen välillä työnhakijan tilanteesta riippuen ja työnhakijan pyynnöstä.

Asiantuntijakuulemisessa saadun selvityksen mukaan tiennetyt tapaamiset työvoimavirkailijan kanssa ovat kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden perusteella edistäneet työllistymistä sekä ennen tapaamisia että niiden jälkeen. Vaikutukset voivat johtua joko työvoimavirkailijan tarjoamasta tiedosta ja tuesta tai haastattelun jo etukäteen aiheuttamasta työttömyyden aktivoivasta vaikutuksesta. Valiokunnan tutkijoilta saaman selvityksen mukaan haastattelujen vaikutuksia voitaisiin vähäisillä kustannuksilla tutkia luotettavasti luomalla satunnaistettuja koeasetelmia. Valiokunta kannustaa hallitusta tällaiseen toimintaan.

Käsillä olevassa esityksessä haastattelun järjestämistä koskevaa julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain (916/2012, myöhemmin JTYPL) 2 luvun 4 §:ää ehdotetaan muutettavaksi siten, että haastattelu järjestetään kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden välein. Työ- ja elinkeinoviranomainen ei enää voi harkita, onko haastattelun järjestäminen tarpeen, vaan se järjestetään ilman tarvehankintaa kaikille työttömille työnhakijoille. Määräaikaishaastattelujen yhteydessä tarkistetaan aina myös työllistymissuunnitelma tai sitä korvaava suunnitelma. Uudistuksen tavoitteena on työttömyysjaksojen lyhentäminen ja työllistymisen nopeuttaminen. Muutoksella pyritään myös edistämään avointen työpaikkojen mahdollisimman nopeaa täyttymistä. Valiokunta pitää haastattelujen järjestämistä nykyistä lyhyemmin väliajoin hyvänä ja tärkeänä uudistuksena. Valiokunta huomauttaa, että haastattelut ovat myös varsin edullinen tapa edistää työllisyyttä, koska tapaamisiin ei liity ns. lukitusvaikutusta, eli haastattelujen aikana työllistymisen todennäköisyys ei laske, kuten muiden toimenpiteiden aikana.

Työ- ja elinkeinotoimistoihin kohdistuneet henkilöstövähennykset ovat työttömyyden samanaikaisesti kasvettua johtaneet tilanteeseen, jossa "haastatteluvajetta" oli syksyllä 2016 noin 260 000 työttömän kohdalla (TyVL 8/2016 vp). Tilanne heijastuu myös työllistämissuunnitelmien tekemiseen. Vuonna 2015 suunnitelma oli ennen kolmen kuukauden työttömyyden täyttymistä alueesta riippuen laadittu 80—98 prosentille työnhakijoista. Työ- ja elinkeinoministeriön teettä-

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

män selvityksen (Työ- ja elinkeinoministeriön raportteja 18/2016) mukaan työllistymissuunnitelma tarkistetaan vain harvoin ja tarkistaminen harvenee työttömyyden pitkittyessä.

Esityksessä arvioidaan, että nykyisen työttömyyden keston rakenteella vuodessa järjestetään arviolta 750 000 haastattelua nykyistä enemmän. Valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota työ- ja elinkeinoviranomaisten resurssien riittävyyteen ja huomauttaa, että ilman riittäviä resursseja ja haastattelujen sisällön kehittämistä uudistuksen tehokas toteuttaminen vaarantuu. Hallitus on esittänyt talousarviossa 17 miljoonan euron lisämäärärahan työvoimapalveluiden tehostamiseen. Valiokunta pitää tätä työ- ja elinkeinotoimistojen nykyiset henkilöstöresurssit huomioon ottaen välttämättömänä. Valiokunta korostaa henkilökohtaisen kasvokkain tapahtuvan palvelun tärkeyttä ja haastattelujen laatua yhteydenpidon tihentämisen lisäksi. Valiokunta pitää tärkeänä, että työnhakija saa työ- ja elinkeinoviranomaiselta yksilöllistä ohjausta itselleen parhaan työllistymispolun löytämiseen.

Kuntaliitto on valiokunnalle antamassaan lausunnossa todennut, että kunnat ovat vuoden 2017 alussa käynnistävän alueellisen työvoima- ja yrityspalvelukokeilun yhteydessä valmiita antamaan työvoimaviranomaiselle virka-apua ja vastaamaan määräaikaishaastattelujen hoitamisesta kunkin alueellisen kokeilun kohderyhmän osalta muutoksen edellyttämässä laajuudessa. Haastattelut voidaan toteuttaa hankkeissa osana työnhakijoiden henkilökohtaiseen tapaamiseen perustuvaa palvelua. Kuntaliitto toteaa lisäksi, että osa kuntien työllistymistä edistävän monialaisen yhteispalvelun (TYP) työntekijöistä voisi jo nykyisellään vastata haastattelutarpeeseen. Kuntien, Kansaneläkelaitoksen ja työ- ja elinkeinotoimiston monialainen yhteispalvelu lakisääteistettiin vuoden 2015 alusta lukien. Yhteispalvelu on henkilökohtaista kasvokkain tapahtuvaa palvelua, joka edellyttää tiivistä vuorovaikutusta työttömän ja palvelua tarjoavan toimijan välillä.

Valiokunta pitää kuntien osallistumista haastattelujen järjestämiseen tärkeänä ja edellyttää, että kuntien ja työ- ja elinkeinoviranomaisten päällekkäisen työn välttämiseksi ja kunnissa olevan osaamisen täysimääräiseksi hyödyntämiseksi kuntien osallistuminen haastatteluihin varmistetaan. Valiokunta korostaa kuntien vastuuta työllisyyden hoidossa ja katsoo, että kunnan mahdollisuudet toimia tehtävässä tarkoituksenmukaisella tavalla tulee turvata.

Palkkatuen ja starttirahan rahoitus

Esityksessä ehdotetaan, että valtion rahoittamia työttömyysetuuksia eli työmarkkinatukea, peruspäivärahaa ja ansiopäivärahan perusosaa voidaan jatkossa käyttää palkkatuen ja starttirahan sekä liikkuvuusavustuksen rahoittamiseen. Rahoitusta koskeva muutos on voimassa vuoden 2017 alusta vuoden 2018 loppuun. Nykyinen palkkatuen ja starttirahan rahoitusmalli ei turvaa työnhakijoiden yhdenmukaista kohtelua ja työllisyysrahojen joustavaa käyttöä, koska työllisyysmäärärahoja on vaikea mitoittaa niin, että määrärahaa olisi käytettävissä tasaisesti ympäri vuoden. Tämä on johtanut useilla paikkakunnilla siihen, että työllisyysrahat on sidottu jo alkuvuodesta eikä uusia palveluita ole pystytty aloittamaan, vaikka ne olisivat merkittävästikin edistäneet työllistymistä. Valiokunta pitää hyvänä, että hallitus nyt esittää passiivisen tuen käyttämistä aktiivipalveluihin, ja katsoo, että uudistus parantaa ja joustavoittaa mahdollisuuksia työllistämistä edistävien palvelujen tarjoamiseen.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

Palkkatuen käytön joustavuutta ehdotetaan lisäksi parannettavan siten, että palkkatuen enimmäismäärä on nykyisen kiinteän tukiprosentin sijasta enintään 30, 40 tai 50 prosenttia. Valiokunta pitää tärkeänä, että niissä tilanteissa, joissa työ- ja elinkeinotoimistolla ei ole työllisyysmäärärahaa käytettävissä ja joissa työnantaja on valmis palkkaamaan työttömän peruspäivärahan suuruisella tuella, enimmäistukiprosentti voidaan tarvittaessa alittaa ja työtön ohjata palkkatuetuun työhön. Valiokunta korostaa, että palkkatukea tulee jatkossakin myöntää pääsääntöisesti 30, 40 tai 50 prosenttia palkkauskustannuksista. Valiokunta tähdentää, että palkkatukea tulee käyttää samoin perustein kaikissa työ- ja elinkeinotoimistoissa ja että työ- ja elinkeinotoimistolle annetaan myöntämisperusteista selkeä ohjeistus.

Palkkatuen käyttämiseen vaikuttaa myös sille vuosittain talousarviossa asetettava euromääräinen katto (vuoden 2017 talousarvioehdotuksessa 1 400 euroa/kk). Enimmäismäärän asettamisella pyritään varmistamaan palkkatuettu työ mahdollisimman monelle. Asetetun enimmäismäärän arvioidaan ohjaavan palkkatuen käyttöä nykyistä voimakkaammin matalapalkkaisille aloille. Valiokunta pitää tätä tarkoituksenmukaisena ja katsoo, että on tärkeää ohjata tukea erityisesti niiden työttömien työllistymisen tukemiseen, joiden ammatillisessa osaamisessa on puutteita ja joiden mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille palkkatuetusta työstä saatavalla kokemuksella voidaan parantaa.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että ehdotetut muutokset koskevat myös niitä henkilöitä, joiden vamma tai sairaus pysyvästi alentaa tuottavuutta tarjolla olevassa työtehtävässä. Valiokunta korostaa, että muutoksella ei tule heikentää vammaisten mahdollisuutta työllistyä koulutustaan vastaaviin työtehtäviin. Lisäksi valiokunta huomauttaa, että myös korkeasti koulutettujen valuminen pitkäaikaistyöttömyyteen on kasvanut. Valiokunta pitää tärkeänä, että myös koulutetuilla työttömillä on mahdollisuus työllistyä osaamistaan vastaavan palkkatason työhön, ja katsoo, että tämä tulee ottaa huomioon tukiprosenttia harkittaessa.

Muutoksen tarkoituksena on aikaisempaa paremmin ehkäistä valumista pitkäaikaistyöttömyyteen. Tämän vuoksi esityksessä ehdotetaan, että palkkatuki voidaan myöntää alle 12 kuukautta työttömänä olleen palkkaamiseen vain, jos työttömyyden arvioidaan ilman palkkatuetta työtä kestäväksi yli 12 kuukautta. Työ- ja elinkeinotoimisto käyttää pitkittymisen arvioinnissa apuna asiakastietojärjestelmän profilointityökalua. Valiokunta korostaa inhimillisen arvioinnin tärkeyttä ja tähdentää, että erityisesti nuorten ja maahanmuuttajien kohdalla arvioinnissa tulee käyttää myös muualta saatavaa tietoa työttömän elämäntilanteesta ja sen kehittymisestä.

Palkkatuetusta työstä työssäoloeroon luetaan jatkossa 75 prosenttia niistä kalenteriviikoista, jotka henkilö on ollut palkkatuetussa työssä. Tämä tarkoittaa sitä, että palkkatuetussa työssä henkilön tulee työskennellä kahdeksan kuukautta työssäoloehdon täyttymiseksi, kun muuten työssäoloero täyttyy kuudessa kuukaudessa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa saaman selvityksen mukaan kansainvälisen tutkimuskirjallisuuden valossa ei ole varmaa, että palkkatuettu työ edistäisi työllistymistä avoimille työmarkkinoille. Yksityisissä yrityksissä tapahtuva palkkatuettu työ on osoittautunut työllisyysvaikutuksiltaan kohtuulliseksi, mutta yksityisen sektorin ulkopuolella tapahtuvat tukityöjaksot ovat lukuisissa tutkimuksissa osoittautuneet tehottomiksi. Valiokunta pitää tätä tietoa huolellisena, sillä selvityksen mukaan 40 prosenttia palkkatukijaksoista sijoittuu kuntiin. Valiokun-

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

ta kuitenkin katsoo, että mahdollisuus palkkatuettuun työhön on erityisesti korkean työttömyyden oloissa tärkeä sen työkykyä ja osaamista ylläpitävän sekä henkilön elämänhallintaa tukevan merkityksen vuoksi. Valiokunta huomauttaa, että palkkatuetusta työstä siirrytään myös koulutukseen, mikä pitkällä aikavälillä tarkasteltuna edistää myös työllistymistä. Valiokunta pitää tärkeänä, että kehitetään mittareita, joilla voidaan arvioida myös muutosten pitkän aikavälin vaikutuksia ja muutosten vaikutusta sosiaaliseen hyvinvointiin.

Rekrytointikokeilu

Esityksessä työkokeilun käyttötarkoitusta ehdotetaan laajennettavaksi siten, että työkokeilua voidaan käyttää lyhytkestoisesti myös henkilön soveltuvuuden arviointiin ns. rekrytointikokeiluna ennen työsopimuksen tekemistä. Työkokeilu on työttömälle vapaaehtoista, ja se voi kestää enintään kuukauden. Työ- ja elinkeinotoimisto ei ohjaa ketään rekrytointikokeiluun, vaan kokeilun järjestäminen edellyttää, että henkilöasiakas esittää yhdessä kokeilun järjestäjänä toimivan työnantajan kanssa kokeilun järjestämistä.

Rekrytointikokeilu on tarkoitettu tilanteisiin, joissa työnantajalla on tosiasiallisesti tarjolla työtä. Kysymys voi olla sekä avoimeksi ilmoitetusta työpaikasta että niin sanotusta piilotyöpaikasta, johon työnantaja voisi palkata työntekijän sopivan henkilön löytäessään. Kokeilun järjestäjän tulee jo kokeilusta sopiessaan huolehtia siitä, ettei sillä ole työnantajana työsopimuslain säännöksistä johtuvaa estettä palkata uutta työntekijää tehtäviin, joita rekrytointikokeilu koskee.

Valiokunta pitää ehdotettua kokeilua hyvänä ja katsoo, että kokeilu on omiaan edistämään niiden henkilöiden työllistymistä, joiden ammatillinen osaaminen on kunnossa. Valiokunta korostaa, että työ- ja elinkeinotoimiston tulee väärinkäytösten ehkäisemiseksi rekrytointikokeiluja koskevia sopimuksia tehtäessä varmistua siitä, että työkokeilua ei käytetä korvaamaan esimerkiksi kesätyöntekijöitä tai käytetä muutoin tehtävissä, jotka ovat lyhytaikaisia tai joissa henkilö on helposti korvattavissa toisella.

Esityksen mukaan rekrytointikokeilun aikana arvioidaan, onko kokeilu edistänyt työttömien työllistymistä. Valiokunta toteaa, että selvitys ja kokeilusta haluttavat tiedot tulisi määritellä jo ennen kokeilun aloittamista.

Kulukorvaus

Kulukorvauksiin ehdotettujen muutosten lähtökohtana on, että kulukorvaus maksetaan vain sellaisten työttömyysturvalaissa määriteltyjen työllistymistä edistävien palveluiden ajalta, joihin työnhakija on velvollinen osallistumaan työttömyysetuuden menettämisen uhalla. Valiokunta pitää linjausta tarkoituksenmukaisena ja perusteltuna.

Kulukorvausta ei jatkossa makseta JTYPL:n 6 luvussa tarkoitetun työttömyysetuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun ajalta. Esityksen perustelujen mukaan muutos lyhentää opiskeluaikaa ja nopeuttaa työhön menoa. Kulukorvauksen poistaminen vähentää etuuksia noin 200 eurolla kuukaudessa. Valiokunta pitää menetystä suurena ja katsoo, että kulukorvauksen poistaminen saattaa vaikeuttaa tai estää kokonaan niiden työttömien opintojen aloittamisen, jotka saavat työmarkkinatukea tai peruspäivärahaa. Näiden opiskelijoiden osuus kaikista omaehtoiset

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

opinnot aloittaneista on 60 prosenttia. Valiokunta pitää tärkeänä, että uudistuksen vaikutusta omaehtoisen opiskelun aloittamiseen seurataan.

Valiokunta korostaa, että kulukorvausta ei poisteta niiltä työnhakijoilta, jotka opiskelevat omaehtoisessa kotoutumiskoulutuksessa kotoutumisen edistämiseksi annetussa laissa tarkoitetulla tavalla, vaan he ovat jatkossakin oikeutettuja kulukorvaukseen. Tämä perustuu siihen, että eduskunnassa samanaikaisesti tämän esityksen kanssa käsittelyssä olevassa hallituksen esityksessä työttömyysturvalain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta (HE 210/2016 vp) ehdotetaan, että omaehtoinen kotoutumiskoulutus katsotaan jatkossa työllistämistä edistäväksi palveluksi, josta kieltäytyminen tai jonka keskeyttäminen johtaa työttömyysetuuden menettämiseen joko määräajaksi tai toistaiseksi.

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on useissa yhteyksissä (mm. TyVM 7/2012 vp) kiinnittänyt huomiota siihen, että alle 25-vuotiaille ammatillista koulutusta vailla oleville nuorille tulisi maksaa kulukorvaus työkokeilun ajalta samoin perustein kuin muille työttömille työnhakijoille. Nykyinen sääntely on johtanut mm. siihen, että nuoret ovat kulukorvauksen saadakseen hakeutuneet kuntouttavaan työtoimintaan työkokeilun sijasta, mitä ei voida pitää nuoren työllistymisen edistämisen kannalta tarkoituksenmukaisena. Valiokunta toteaa tyydytyksellä, että hallitus ehdottaa nyt nuoria koskevan säännöksen poistamista JTYPL:n 9 luvun 4 §:stä.

Lyhytaikainen työ yrittäjänä

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia siten, että päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssä työllistyvällä henkilöllä on jatkossa muiden edellytysten täytyessä oikeus työttömyysetuuteen, jos henkilön yritystoiminta tai omassa työssä työllistyminen kestää enintään kaksi viikkoa. Muutoksen tavoitteena on kannustaa työttömiä ottamaan vastaan työ- ja virkasuhteessa tehtävän työn lisäksi toimeksiantosuhteessa tehtävää työtä.

Ehdotettu muutos tarkoittaa käytännössä sitä, että työ- ja elinkeinotoimisto ei enää selvitä yritystoiminnan pää- ja sivutoimisuutta lyhytkestoisten yrittäjänä tehtävien työjaksojen osalta. Etuuden maksajan tulee kuitenkin esityksen yksityiskohtaisten perustelujen mukaan selvittää päätoimisen yritystoiminnan tai oman työn kesto työnhakijan ilmoituksen tai muun saatavilla olevan selvityksen perusteella. Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että toimeksiannon keston arviointi ei ole kaikilta osin yksiselitteistä sellaisissa tapauksissa, joissa yrittäjällä ei ole varsinaista toimeksiantosopimusta.

Valiokunta pitää ehdotettua muutosta hyvänä ja tarpeellisena ja katsoo, että sen ansiosta osaltaan selkiytetään ja parannetaan itsensä työllistäjien työttömyysturvaa. Valiokunta katsoo, että nyt tehty muutos ei kuitenkaan ole riittävä, ja pitää tärkeänä, että erilaisissa toimeksiantosuhteissa työskentelevien sosiaali- ja työttömyysturvan kehittämistä jatketaan.

Alueellinen liikkuvuus

Esityksessä ehdotetaan muuttoavustuksen ja matka-avustuksen korvaamista liikkuvuusavustuksella. Avustus myönnetään työttömyysetuuteen oikeutetulle henkilölle, joka vastaanottaa vähintään kaksi kuukautta kestävästä työsuhteesta tehtävän työn. Säännöllisen työajan tulee olla keski-

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

määrin vähintään 18 tuntia viikossa. Työpaikan sijainnilla ei ole merkitystä, mutta työmatkan keston tulee kokoaikatyössä olla keskimäärin yhteensä yli kolme tuntia päivässä ja osa-aikatyössä keskimäärin yhteensä yli kaksi tuntia päivässä. Liikkuvuusavustuksen määrä vastaa suuruudeltaan peruspäivärahan määrää ilman korotusosia, ja sitä maksetaan enintään 60 päivän ajalta työsuhteen alkamisesta lukien. Muutoksen tavoitteena on selkeyttää lainsäädäntöä ja kannustaa työn vastaanottamiseen kauempaa kuin työttömyysetuuden saaminen edellyttää.

Valiokunta pitää uudistusta hyvänä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että ehdotettu 18 tunnin työaika ei sovellu kaikkiin ammatteihin, vaan esimerkiksi opetustyössä koko- tai osa-aikaisuus määritellään palvelussuhteen luonteen, ei tehtyjen työtuntien määrän mukaan. Valiokunta pitää tärkeänä, että liikkuvuusavustusta koskevaa säännöstä selkeytetään jatkossa niin, että liikkuvuusavustusta voitaisiin myöntää myös muulla perusteella kuin tehtyjen työtuntien mukaan.

Työntarjoamisvelvollisuudesta poikkeaminen pysyväksi

Esityksessä ehdotetaan, että vuonna 2014 väliaikaisina tehdyt muutokset (1367/2014) työsopimuslain 13 luvun 6 §:ään säädetään pysyviksi. Valiokunta pitää tätä tarpeellisena. Säännöksessä annetaan kunnille sekä yhdistyksille ja säätiöille tietyin edellytyksin mahdollisuus poiketa työnantajan työntarjoamisvelvollisuutta koskevista pitkälti pakottavista säännöksistä.

VALIOKUNNAN YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

2. Laki työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

5 luku. Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

4 a §. Työssäoloehdon kertyminen palkkatuetussa työssä ja työllistymistä edistävässä palvelussa. Esityksessä ehdotetaan 5 lukuun lisättäväksi uusi 4 a §, jonka 1 momentissa säädetään palkkatuetun työn työssäoloehdosta lukemisesta ja 2 momentissa nykyistä 4 §:n 1 momenttia vastaavasti 60 vuotta täyttäneen henkilön työssäoloehdon kertymisestä niissä tapauksissa, joissa henkilö on työ- ja elinkeinoministeriön julkisesta työvoima- ja yrityspalveluista annetun lain 11 luvun 1 §:n 2 momentin perusteella järjestämässä työllistymistä edistävässä palvelussa.

Saman luvun 3 ja 4 §:t koskevat palkansaajan työssäoloehdosta, mikä käy ilmi säännösten otsikoista. Selkeyden vuoksi valiokunta ehdottaa, että sana "palkansaajan" lisätään myös nyt ehdotettavan uuden 4 a §:n otsikkoon.

3. Laki työsopimuslain 13 luvun 6 §:n muuttamisesta ja 1 luvun 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

1 luku. Yleiset säännökset

4 §. Koeaika. Hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi työsopimuslain, merityösopimuslain sekä julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta (HE 105/2016 vp)

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

on esitetty työsopimuslain 1 luvun 4 §:n muuttamista. Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on 17.11.2016 hyväksymässään mietinnössä ehdottanut pykälän muuttamista hallituksen esityksen mukaisessa muodossa (TyVM 10/2016 vp). Tästä johtuen valiokunta ehdottaa, että nyt käsillä oleva 1 luvun 4 §:ää koskeva ehdotus sovitetaan yhteen edellä mainitun muutoksen kanssa ja että tämä otetaan huomioon myös lain johtolauseessa.

13 luku. Erinäisiä säännöksiä

6 §. Säännösten pakottavuus. Valiokunta ehdottaa 3 momentin pykäläviittauksen selkiyttämistä.

Toimenpidealoitteet

TPA 13/2015 vp. Toimenpidealoitteessa ehdotetaan työnantajan sivukulujen määräaikaista ja porrastettua alentamista tämän palkatessa yli 200 päivää työttömänä olleen, nuoren alle 25-vuotiaan työttömän työnhakijan tai vastavalmistuneen alle 30-vuotiaan työttömän. Valiokunta katsoo, että toimenpidealoitteessa on kysymys eräänlaisesta määräaikaisesta palkkatuesta. Esityksessä ehdotetaan useita muutoksia palkkatukea koskeviin säännöksiin, minkä vuoksi valiokunta ehdottaa toimenpidealoitteen hylkäämistä.

TPA 19/2015 vp ja TPA 48/2016 vp. Toimenpidealoitteissa ehdotetaan, että hallitus ryhtyy toimenpiteisiin nuorisotakuun ja etsivän nuorisotyön kehittämiseksi koskemaan kaikkia nuoria. Lisäksi ehdotetaan sekä oppisopimus- että minijobs-mallin selvittämistä. Valiokunnan saamien selvitysten mukaan 97 prosentissa kunnista on jo etsivää nuorisotyötä. Lisäksi saadun selvityksen mukaan ammatillisen koulutuksen lainsäädäntöä ollaan parhaillaan uudistamassa ja uudistuksen yhteydessä selvitetään myös uuden oppisopimuskoulutusmallin kehittämistä. Tämän vuoksi valiokunta ehdottaa toimenpidealoitteiden hylkäämistä.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan päätösehdotus:

Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 209/2016 vp sisältyvän 1. lakiehdotuksen.

Eduskunta hyväksyy muutettuina hallituksen esitykseen HE 209/2016 vp sisältyvät 2. ja 3. lakiehdotuksen. (Valiokunnan muutosehdotukset)

Eduskunta hylkää toimenpidealoitteet TPA 13/2015 vp, TPA 19/2015 vp ja TPA 48/2016 vp.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

Valiokunnan muutosehdotukset

1.

Laki

julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 9 luvun 1 §:n 1 momentin 2 kohta ja 10 luvun 2 §,

muutetaan 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohta, 2 luvun 4 §:n 2 momentti ja 6 §:n 3 momentti, 4 luvun 7 ja 10 §, 5 luvun 7 §, 6 luvun 3, 4 sekä 5 §, 7 luvun 2—5, 7—9 ja 15 §, 8 luvun 1—4 §, 9 luvun 4 §, 10 luvun 3 §, 12 luvun 6 §, 13 luvun 5 § ja 14 luvun 1 § sekä väliaikaisesti 4 luvun 5 §, 9 luvun 1 §:n 1 momentin 6 kohta ja 10 luvun 1 §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 4 luvun 7 § laeissa 390/2014 ja 1366/2014, 6 luvun 3 § osaksi laissa 1050/2013, 7 luvun 2—5, 7—9 ja 15 § laissa 1366/2014, 8 luvun 4 § ja 12 luvun 6 § osaksi laissa 1366/2014, sekä 14 luvun 1 § osaksi laeissa 10/2014, 1133/2014 ja 1366/2014, sekä

lisätään 1 lukuun uusi 3 a § ja 4 lukuun väliaikaisesti uusi 12 § sekä 12 lukuun siitä lailla 1366/2014 kumotun 9 §:n tilalle väliaikaisesti uusi 9 § seuraavasti:

1 luku

Yleiset säännökset

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

3) työttömällä henkilöllä, joka ei ole työsuhteessa eikä työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitetulla tavalla työllistyy päätoimisesti yritystoiminnassa tai omassa työssään yhdenjaksoisesti yli kahta viikkoa ja joka ei ole työttömyysturvalain 2 luvussa tarkoitettu päätoiminen opiskelija; työttömänä pidetään myös työsuhteessa olevaa, joka on kokonaan lomautettu tai jonka säännöllinen viikoittainen työskentelyaika on alle 4 tuntia;

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

3 a §

Valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen soveltaminen

Jos valtiontuen hakija harjoittaa elinkeinotoimintaa ja tuki myönnetään tämän lain mukaan valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, tukeen sovelletaan tässä laissa säädettyjen edellytysten lisäksi valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen I luvussa säädettyjä yleisiä edellytyksiä ja kyseessä olevalle tukimuodolle asetettuja erityisiä edellytyksiä.

Tukea ei myönnetä eikä makseta, jos

1) elinkeinotoimintaa harjoittava tuen hakija on valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 2 artiklan 18 kohdassa tarkoitettu vaikeuksissa oleva yritys; tai

2) elinkeinotoimintaa harjoittavaa tuen hakijaa koskee 1 artiklan 4 kohdan a alakohdassa tarkoitettu Euroopan komission aikaisempaan päätökseen perustuva maksamaton perintämääräys, jossa tuki on julistettu sääntöjen vastaiseksi ja sisämarkkinoille soveltumattomaksi.

2 luku

Työnhakija

4 §

Työnhakijan haastattelun järjestäminen

Työ- ja elinkeinoviranomaisen tulee varata työnhakijalle tilaisuus myöhempisiin haastatteluihin määräajoin työnhakijan palvelutarpeen mukaisesti. Työttömän työnhakijan haastattelu tulee kuitenkin aina järjestää työttömyyden jatkuttua yhdenjaksoisesti kolmen kuukauden ajan ja sen jälkeen aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden jälkeen.

6 §

Työllistymissuunnitelman laatiminen ja tarkistaminen

Työllistymissuunnitelmaa tai sitä korvaavaa suunnitelmaa on tarkistettava työnhakijan haastattelun yhteydessä tai työnhakijan pyynnöstä.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

4 luku

Tieto- ja neuvontapalvelut, asiantuntija-arvioinnit, ammatinvalinta- ja uraohjaus sekä valmennus ja kokeilu

5 §

Kokeilu

Työ- ja elinkeinotoimisto voi ohjata henkilöasiakkaan:

- 1) ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen selvittämiseksi koulutuskokeiluun oppilaitokseen tai työkokeiluun työpaikalle;
- 2) työmarkkinoille paluun tukemiseksi työkokeiluun työpaikalle;
- 3) tämän ja työnantajan yhteisestä pyynnöstä soveltuvuuden arvioimiseksi työkokeiluun työpaikalle (*rekrytointikokeilu*).

Työkokeilun järjestäjänä voi olla yritys, yksityinen elinkeinonharjoittaja, kunta, kuntayhtymä, muu yhteisö, säätiö tai valtion virasto taikka laitos.

7 §

Työkokeilua koskevat rajoitukset

Henkilöasiakasta ei ohjata työkokeiluun, jos:

- 1) työkokeilusta aiheutuisi sen järjestäjälle sellaista etua, joka vääristäisi yritysten tai yksityisten elinkeinonharjoittajien välistä kilpailua;
- 2) kysymys on sellaisista tehtävistä, joiden suorittamiseksi työkokeilun järjestäjä edellyttää yksityisyyden suojasta työelämässä annetun lain (759/2004) 6 §:ssä tarkoitetun huumausainetestiä koskevan todistuksen esittämistä, jos henkilöasiakas ei halua esittää mainittua todistusta;
- 3) kysymys on lasten kanssa työskentelevien rikostaustan selvittämisestä annetun lain (504/2002) mukaisista tehtävistä, jos henkilöasiakas ei halua ottaa vastaan tällaisia tehtäviä;
- 4) kokeilu alkaisi kahden viikon kuluessa yhdenjaksoisesti kuusi kuukautta kestäneen työkokeilun päättymisestä, jollei henkilöasiakas toisin pyydä.

Työkokeilun järjestäjänä ei voi toimia työnantaja, johon henkilöasiakas on työsuhteessa 9 §:ssä tarkoitettua sopimusta tehtäessä.

10 §

Valmennuksen ja kokeilun keskeyttäminen

Jos henkilöasiakas on ollut luvatta poissa yhdenjaksoisesti viisi valmennus- tai kokeilupäivää tai jos poissaoloja on muutoin niin paljon, etteivät valmennukselle tai kokeilulle asetetut tavoitteet täyty, työ- ja elinkeinotoimisto tekee päätöksen valmennuksen tai koulutuskokeilun keskeyttämisestä tai työkokeilua koskevan sopimuksen purkamisesta poissaolojen perusteella. Työ- ja elinkeinotoimisto voi tehdä päätöksen valmennuksen tai koulutuskokeilun keskeyttämisestä myös muusta painavasta syystä.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

Palvelun tuottaja tai työkokeilun järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan 1 momentissa tarkoitetuista poissaoloista työ- ja elinkeinotoimistolle.

Työ- ja elinkeinotoimistolla ja työkokeilun järjestäjällä on oikeus purkaa työkokeilua koskeva sopimus muusta kuin 1 momentissa tarkoitettusta syystä ilmoittamalla siitä kirjallisesti muille osapuolille. Sopimuksen purkaminen ei kuitenkaan saa perustua laissa kiellettyyn syrjintäperusteeseen tai muuhun epäasialliseen syyhyn.

12 §

Rekrytointikokeilua koskevat poikkeukset

Sen estämättä, mitä 6 §:n 1 momentissa säädetään työkokeilun enimmäiskestosta, rekrytointikokeilun kesto samalla kokeilun järjestäjällä on enintään kuukausi. Rekrytointikokeilu luetaan 6 §:n 1 momentissa tarkoitettuun työkokeilun enimmäiskestoon.

Rekrytointikokeiluun ei sovelleta, mitä:

- 1) 9 §:n 1 momentin 3 kohdassa säädetään työkokeilun päivittäisestä vähimmäiskestosta;
- 2) 9 §:n 1 momentin 7 kohdassa säädetään poissaolojen ilmoittamisesta työttömyysetuuden maksajalle;
- 3) 10 §:ssä säädetään työkokeilua koskevan sopimuksen purkamisesta ja poissaolojen ilmoittamisesta työ- ja elinkeinotoimistolle.

Työ- ja elinkeinotoimistolla ja työkokeilun järjestäjällä on oikeus purkaa rekrytointikokeilua koskeva sopimus ilmoittamalla siitä kirjallisesti muille osapuolille. Sopimuksen purkaminen ei kuitenkaan saa perustua laissa kiellettyyn syrjintäperusteeseen tai muuhun epäasialliseen syyhyn.

5 luku

Työvoimakoulutus

7 §

Koulutuksen yhteishankinta

Työvoimakoulutus voidaan toteuttaa yhdessä työnantajan, yrittäjäksi aikovan henkilön toimeksiantajan tai yrittäjyys oikeudet luovuttavan yrityksen kanssa siten, että tämä osallistuu koulutuksen rahoittamiseen (*koulutuksen yhteishankinta*), kun koulutus järjestetään:

- 1) määrätyn työnantajan palvelukseen tuleville tai palveluksessa oleville työntekijöille taikka vuokratyöntekijöille; tai
- 2) sellaiselle yrittäjäksi aikovalle, jolla olisi harvalukuisia toimeksiantajia tai jonka on tarkoitus harjoittaa yrittäjätoimintaa hankkimalla yrittäjyys oikeudet toiselta yritykseltä.

Jos työttömyysturvalain 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettu yrittäjä osallistuu 1 momentissa tarkoitettuun koulutukseen, valtion rahoittama osuus yrittäjän koulutuksesta on de minimis -tukea.

Jos koulutus toteutetaan yhdessä elinkeinotoimintaa harjoittavan työnantajan kanssa siten, että koulutukseen osallistuu työnantajan tehtävissä työskenteleviä henkilöitä ja koulutuksen tavoitteena on, että työntekijät jatkavat työnantajan tehtävissä koulutuksen jälkeen, valtion rahoittama osuus koulutuksesta on valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaista tukea.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

6 luku

Työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu

3 §

Opintoja koskevat edellytykset

Mitä tässä luvussa säädetään, sovelletaan opintoihin, joita pidetään työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:n 2 momentin mukaan päätoimisina ja:

1) joista säädetään ammatillisesta peruskoulutuksesta annetussa laissa, ammatillisesta aikuis-koulutuksesta annetussa laissa, ammattikorkeakoululaissa tai yliopistolaissa ja jotka johtavat ammatilliseen perustutkintoon, ammattitutkintoon, erikoisammattitutkintoon tai yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa suoritettavaan alempaan tai ylempään korkeakoulututkintoon taikka joiden tavoitteena on mainittujen tutkintojen osien suorittaminen, mainittujen lakien mukainen lisä- ja täydennyskoulutus tai osallistuminen avoimeen yliopisto- ja ammattikorkeakouluopetukseen;

2) jotka ovat muuta Suomessa järjestettyä tai Suomessa toimivan koulutuspalvelujen tuottajan ulkomailla järjestämää ammatillisesti suuntautunutta koulutusta;

3) joista säädetään perusopetuslaissa (628/1998) tai lukiolaissa (629/1998), jos koulutuksen puuttuminen on ammatillisen kehittymisen esteenä; tai

4) joista säädetään vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998), jos koulutus on ammatillista osaamista ja pätevyyttä lisäävää ja opinnoista esitetään koulutus- tai opintosuunnitelma.

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan työnhakijan aiemmin harjoittamiin opintoihin vain, jos opintojen todisteellisesta keskeytymisestä on vähintään yksi vuosi. Rajoitus ei koske työsuhteen tai työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun taloudellisen etuuden jaksotuksen aikana aloitettuja taikka työvoimakoulutuksena harjoitettuja opintoja.

Tässä luvussa säädettyä sovelletaan muiden edellytysten täytyessä myös 1 momentin 1, 2 ja 4 kohdassa tarkoitettuja opintoja vastaaviin opintoihin Ahvenanmaalla.

4 §

Sopiminen opiskelusta työllistymissuunnitelmassa

Tuettavasta opiskelusta on sovittava työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa ennen opintojen aloittamista.

Tuettavasta opiskelusta voidaan sopia työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa opintojen alkamisen jälkeenkin, jos siihen on painava syy, työnhakija on aloittanut opinnot työsuhteen tai työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun taloudellisen etuuden jaksotuksen aikana tai opintoja on harjoitettu työvoimakoulutuksena.

5 §

Tukiaika

Opintojen muodostamaa kokonaisuutta voidaan tukea tässä luvussa säädetyin edellytyksin enintään 24 kuukauden ajan.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

Edellä 1 momentissa sanotusta poiketen opintojen muodostamaa kokonaisuutta voidaan tukea enintään 48 kuukauden ajan, jos opintojen tavoitteena on perusopetuksen oppimäärän suorittaminen.

Työnhakija voi ilmoittaa työ- ja elinkeinotoimistolle keskeyttävänsä opiskelemisen työttömyysetuudella tuettuna. Ilmoitus on tehtävä viipymättä keskeytyksen alkamisen jälkeen. Edellä 1 momentissa säädetty enimmäisaika ei kulu keskeytysaikana, jos keskeyttämiselle on pätevä syy. Oppilaitoksen lomajaksoa ei pidetä pätevänä syynä.

Jos työnhakijan opiskeluoikeus on peruutettu ja se myöhemmin palautetaan, opintojen katsotaan olleen keskeytyneenä aikana, jona työnhakijalla ei ollut opiskeluoikeutta.

7 luku

Palkkatuki

2 §

Palkkatuen myöntämisen yleiset edellytykset

Palkkatuen myöntäminen edellyttää, että:

1) työ- ja elinkeinotoimisto arvioi työttömän työnhakijan työttömyyden johtuvan ammatillisen osaamisen puutteista ja palkkatuetun työn parantavan hänen ammatillista osaamistaan ja mahdollisuuksiaan työllistyä avoimille työmarkkinoille;

2) tuella palkattava on täyttänyt 60 vuotta ja ollut yhtäjaksoisesti työttömänä vähintään 12 kuukautta välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä; tai

3) tuella palkattavan henkilön vamma tai sairaus alentaa työ- ja elinkeinotoimiston arvion mukaan hänen tuottavuuttaan tarjolla olevassa työtehtävässä olennaisesti sekä pysyvästi tai pysyväisluonteisesti.

Jos tuella palkattava on ollut työttömänä välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä yhtäjaksoisesti alle 12 kuukautta, palkkatuen myöntäminen 1 momentin 1 kohdan perusteella edellyttää lisäksi, että henkilön työttömyys ilman palkkatuen myöntämistä todennäköisesti kestäisi yli 12 kuukautta.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi palkkatukea myöntäessään asettaa tuen saamiselle tuella palkattavan ja tuen tarkoituksen toteuttamisen kannalta tarpeellisia ehtoja.

3 §

Työnantajaan liittyvät palkkatuen edellytykset

Palkkatukea voidaan myöntää kunnalle, kuntayhtymälle, yhteisölle ja muulle työnantajalle, ei kuitenkaan valtion virastolle tai laitokselle.

Palkkatukea ei myönnetä, jos:

1) elinkeinotoimintaa harjoittava työnantaja on tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut työntekijän, jonka irtisanomisaika on päättynyt palkkatuen hakemista edeltäneiden 12 kuukauden aikana;

2) tuki vääristäisi muiden samojen tuotteiden tai palveluiden tarjoajien välistä kilpailua;

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

3) työnantaja on olennaisesti laiminlyönyt palkanmaksuvelvollisuuttaan tai velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja, ellei työ- ja elinkeinotoimisto tuella palkattavaan liittyvistä erityisistä syistä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena.

Palkkatuki voidaan kuitenkin myöntää 2 momentin 1 kohdassa säädetyn estämättä, jos työnantaja on ottanut tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanotun työntekijän takaisin työsuhteeseen ennen palkkatukihakemuksen tekemistä.

4 §

Työsuhteeseen liittyvät palkkatuen edellytykset

Palkkatukea voidaan myöntää, jos työnantaja sitoutuu maksamaan vähintään kyseiseen työsuhteeseen sovellettavan työehtosopimuksen mukaista palkkaa tai, jollei sovellettavaa työehtosopimusta ole, tavanomaisen ja kohtuullisen palkan kyseisestä työstä. Palkkatukea ei voida kuitenkaan myöntää, jos tuella palkattavan palkka määräytyisi yksinomaan työn tuloksen perusteella.

Palkkatukea ei myönnetä, jos työsuhde, jota varten tuki on tarkoitettu, on alkanut ennen kuin tuen myöntämisestä on tehty päätös.

Palkkatuki voidaan myöntää alkaneen työsuhteen estämättä, jos kyse on uuden palkkatukijakson myöntämisestä ja uusi jakso alkaisi välittömästi edellisen palkkatukijakson päättyttyä. Jatkohakemus on toimitettava työ- ja elinkeinotoimistolle ennen edellisen tukijakson päättymistä.

Palkkatuki voidaan myöntää alkaneen työsuhteen estämättä myös, jos kyse on tuella palkatun siirtymisestä liikkeen luovutuksen, yhteisön sulautumisen tai jakautumisen taikka yhteisöjen yhdistymisen johdosta toisen työnantajan palvelukseen. Liikkeen luovutuksensaajan tai vastaanottavan yhteisön on toimitettava palkkatukihakemus työ- ja elinkeinotoimistolle kuukauden kuluessa tuella palkatun siirtymisestä luovutuksensaajan tai vastaanottavan yhteisön palvelukseen.

Palkkatukea ei myönnetä vuorotteluvapaalain (1305/2002) 9 §:ssä tarkoitetun sijaisen palkkaamiseen.

5 §

Tuella palkatun siirtäminen

Jos palkkatuen saaja siirtää tuella palkatun toisen työnantajan (*käyttäjäyritys*) tehtäviin, siirros on ilmoitettava työ- ja elinkeinotoimistolle ennen siirtoa. Siirron edellytyksenä on, että käyttäjäyritys ei ole toiminut 3 §:n 2 momentin 1 ja 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla. Jos elinkeinotoimintaa harjoittava käyttäjäyritys on tuotannollisista tai taloudellisista syistä irtisanonut työntekijän, jonka irtisanomisaika on päättynyt siirtoa edeltäneiden 12 kuukauden aikana, siirto on kuitenkin mahdollinen, jos käyttäjäyritys on ottanut irtisanotun työntekijän takaisin työsuhteeseen ennen siirtoa. Palkkatuen saajan on liitettävä ilmoitukseen käyttäjäyrityksen vakuutus edellytyksen täyttymisestä.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tuella palkatun siirtämisen edellytyksistä.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

7 §

Palkkatuella katettavat palkkauskustannukset

Palkkatuella katettavilla palkkauskustannuksilla tarkoitetaan työntekijälle maksettavaa palkkaa ennen vakuutetun lakisääteisten maksujen ja verojen pidätystä ja sen lisäksi tuella palkatusta aiheutuvaa työnantajan lakisääteistä sosiaaliturva-, työeläkevakuutus-, tapaturmavakuutus- ja työttömyysvakuutusmaksua sekä pakollista ryhmähenkivakuutusmaksua.

Palkkauskustannuksiin ei lueta:

- 1) tuella palkatulle maksettavaa lomakorvausta tai sitä vastaavaa korvausta;
- 2) palkkaa siltä ajalta, jolta työnantajalla on oikeus saada tuella palkatun palkkauskustannuksiin sairausvakuutuslain (1224/2004) 7 luvun 4 §:n nojalla päivärahaetuutta tai tapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) 139 §:n nojalla korvausta;
- 3) sitä palkan osuutta, joka määräytyy tuella palkatun työn tuloksen perusteella;
- 4) verovapaita korvauksia.

8 §

Palkkatuen määrä ja enimmäiskesto

Palkkatuen määrä on työnantajalle tuella palkattavasta aiheutuvista 7 §:ssä tarkoitetuista palkkauskustannuksista:

- 1) enintään 30 prosenttia enintään kuuden kuukauden ajan, jos tuella palkattava on ollut työtön alle 12 kuukautta välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä;
- 2) enintään 40 prosenttia enintään 12 kuukauden ajan, jos tuella palkattava on ollut työtön vähintään 12 kuukautta palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 14 kuukauden aikana;
- 3) enintään 50 prosenttia enintään 12 kuukauden ajan, jos tuella palkattava on ollut työtön vähintään 24 kuukautta palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 28 kuukauden aikana; jos palkkatuki myönnetään elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena, edellytetään lisäksi, että tuella palkattava ei ole ollut toistaiseksi voimassa olevassa työsuhteessa palkkatuen myöntämistä välittömästi edeltäneiden 24 kuukauden aikana;
- 4) enintään 50 prosenttia koko työsuhteen ajalta, kuitenkin enintään 24 kuukauden ajan kerrallaan, jos tuella palkattavan vamma tai sairaus olennaisesti sekä pysyvästi tai pysyväisluonteisesti alentaa tuottavuutta tarjolla olevassa työtehtävässä.

Palkkatuen määrä on enintään valtion talousarvion mukainen enimmäismäärä.

Jos palkkatukea myönnetään useammassa kuin yhdessä jaksossa, palkkatuen määrä ja enimmäiskesto määräytyvät ensimmäisen palkkatukijakson myöntämisaikajankohdan mukaisesti, kunnes palkkatuen enimmäiskeston laskeminen alkaa uudelleen alusta.

9 §

Palkkatuen määrä ja enimmäiskesto eräissä tapauksissa

Yhdistykselle, säätiölle tai rekisteröidylle uskonnolliselle yhdyskunnalle, joka palkkaa 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työttömän työnhakijan muihin kuin elinkeinotoiminnaksi kat-

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

sottaviin tehtäviin, palkkatuen määrä on enintään 12 kuukauden ajalta 100 prosenttia niistä tuella palkattavasta aiheutuvista palkkauskustannuksista, jotka vastaavat enintään 65 prosentin työaikaa alan säännöllisestä enimmäistyöajasta, kuitenkin enintään valtion talousarvion mukainen enimmäismäärä.

Kunnalla on oikeus saada palkkatukea 50 prosenttia tuella palkattavasta aiheutuvista palkkauskustannuksista, kun kunta työllistää työttömän työnhakijan 11 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitettua työllistämisvelvoitteen perusteella.

Palkkatukea voidaan, sen estämättä mitä 8 §:n 1 momentissa palkkatuen enimmäiskestosta säädetään, myöntää:

1) enintään 24 kuukaudeksi kerrallaan, jos tuella palkattava on 60 vuotta täyttänyt ja ollut yhtäjaksoisesti työtön vähintään 12 kuukautta välittömästi ennen palkkatuen myöntämistä;

2) enintään 24 kuukaudeksi kerrallaan, jos kunta, kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö palkkaa muihin kuin elinkeinotoiminnaksi katsottaviin tehtäviin tuella henkilön suunnittelemaan ja järjestämään työttömille työ- ja koulutuspaikkoja sekä muita työllistymistä edistäviä palveluja;

3) oppisopimuskoulutukseen koko sen ajaksi.

Edellä 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa palkkatuen määrä on ensimmäisten 12 kuukauden jälkeiseltä ajalta enintään 30 prosenttia työnantajalle tuella palkattavasta aiheutuvista palkkauskustannuksista. Jos 3 momentin 1 kohdassa tarkoitettu tuella palkattava täyttää palkkatukijakson jälkeen 8 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa säädetty edellytykset työttömyyden kestosta, palkkatuen määrä on edellä säädetystä poiketen mainitussa lainkohdassa säädetyn mukainen.

15 §

Valtion virastolle tai laitokselle osoitettavat määrärahat

Työ- ja elinkeinotoimisto voi osoittaa valtion virastolle tai laitokselle määrärahoja työttömän työnhakijan palkkaamisesta aiheutuviin palkkauskustannuksiin. Määrärahojen käyttöön sovelletaan, mitä 1 ja 2 §:ssä, 3 §:n 2 momentin 2 ja 3 kohdassa, 4, 5, 7, 11 ja 12 §:ssä, 13 §:n 1 momentissa ja 14 §:ssä säädetään palkkatuesta. Lisäksi määrärahojen käyttöön sovelletaan, mitä 8 §:ssä ja 9 §:n 3 momentissa säädetään palkkatuen enimmäiskestosta. Määrärahoista voidaan maksaa työntekijän palkkauskustannukset kokonaisuudessaan, kuitenkin enintään valtion talousarvion mukainen enimmäismäärä.

8 luku

Yritystoiminnan käynnistämis- ja kehittämispalvelut

1 §

Starttiraha

Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työttömyysturvalain 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettua päätöksen yritystoiminnan aloittavalle henkilöasiakkaalle starttirahaa toimeentulon turvaamiseksi. Starttiraha myönnetään enintään 12 kuukaudeksi.

Starttiraha myönnetään de minimis -tukena.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

2 §

Starttirahan myöntämisen edellytykset

Starttirahan myöntämisen edellytyksenä on, että:

- 1) henkilöasiakkaalla on tai hän hankkii riittävät valmiudet aiottuun yritystoimintaan; ja
- 2) aiotulla yritystoiminnalla arvioidaan olevan jatkuvan kannattavan toiminnan edellytykset.

Työ- ja elinkeinotoimisto voi starttirahaa myöntäessään asettaa starttirahan saamiselle tarpeellisia ehtoja.

3 §

Starttirahan myöntämisen ja maksamisen esteet

Starttirahaa ei myönnetä, jos:

- 1) aiotun yritystoiminnan arvioidaan turvaavan henkilöasiakkaan kohtuullisen toimeentulon päätoimisen yritystoiminnan käynnistämisen ja vakiinnuttamisvaiheessa;
- 2) starttirahan arvioidaan vähäistä enemmän vääristävän samoja tuotteita tai palveluja tarjoavien välistä kilpailua;
- 3) starttirahaa hakeva henkilöasiakas on aloittanut päätoimisen yritystoiminnan ennen kuin tuen myöntämisestä on päätetty;
- 4) starttirahaa hakeva henkilöasiakas tai kyseessä oleva yritys on olennaisesti laiminlyönyt velvollisuuksiaan suorittaa veroja tai lakisääteisiä maksuja tai henkilöasiakkaalla tai yrityksellä on olennaisia yksityisoikeudellisia maksuhäiriöitä, ellei työ- ja elinkeinotoimisto erityisistä syistä pidä tuen myöntämistä tarkoituksenmukaisena.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa säädettyä ei sovelleta, jos kyse on 1 §:ssä tarkoitettuun enimmäiskeston sisältyvän starttirahan jatkojakson myöntämisestä.

Starttirahaa ei makseta, jos henkilöasiakas saa samalta ajalta:

- 1) palkkaa tai korvausta tekemästään yritystoimintaansa liittymättömästä työstä, jolloin palkkana pidetään myös vuosiloma-ajan palkkaa ja irtisanomisajan palkkaa sekä sellaista työttömyysturvalain 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua taloudellista etuutta, jonka on katsottava turvaavan kohtuullisen toimeentulon;
- 2) julkista tukea omiin palkkakustannuksiinsa;
- 3) työttömyysturvalain mukaista työttömyysetuutta, työttömyysturvalain 3 luvun 3 §:n 1 momentissa tai 4 §:n 2 momentissa tarkoitettua sosiaalietuutta taikka opintotukilain (65/1994) mukaista opintotukea;
- 4) muuta kuin 3 kohdassa tarkoitettua etuutta, jonka on katsottava turvaavan kohtuullisen toimeentulon; etuutena ei kuitenkaan oteta huomioon työttömyysturvalain 4 luvun 7 §:ssä tarkoitettuja etuoikeutettuja tuloja.

4 §

Starttirahan määrä ja korvauspäivät

Starttirahan määrä on päivää ja henkilöä kohti työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua peruspäivärahan suuruinen ilman peruspäivärahan korotusosaa.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

Starttirahaa maksetaan enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa. Valtioneuvoston asetuksella säädetään tarkemmin starttirahaan oikeuttavista korvauspäivistä.

9 luku

Kulukorvaus

1 §

Oikeus kulukorvaukseen

Työttömyysetuutta saavalla työnhakijalla on oikeus saada palveluun osallistumisesta aiheutuvien matka- ja muiden kustannusten korvaamiseksi kulukorvausta seuraavien palveluiden ajalta:

6) 4 luvun 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettu kokeilu.

4 §

Kulukorvauksen rajoitukset ja lakkauttaminen

Kulukorvausta ei makseta työvoimakoulutuksen eikä kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitetun omaehtoisen opiskelun lomajaksoilta. Korvaus maksetaan kuitenkin siltä ajalta, jona työttömyysetuutta saava työnhakija lomajakson aikana osallistuu koulutukseen kuuluvaan työssä oppimiseen tai harjoitteluun.

Kulukorvauksen maksaminen lakkautetaan siitä päivästä, jona työnhakija on keskeyttänyt palvelun. Kulukorvauksen maksaminen lakkautetaan myös, jos palvelu on päätetty keskeyttää.

10 luku

Palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin liittyvät harkinnanvaraiset etuudet

1 §

Matka- ja yöpymiskustannusten korvaus

Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää korvausta matka- ja yöpymiskustannuksista työttömälle työnhakijalle, joka hakee työhön ja työttömälle henkilöasiakkaalle, joka hakeutuu työvoimakoulutukseen, valmennukseen tai 4 luvun 5 §:n 1 momentin 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun kokeiluun taikka osallistuu 4 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun asiantuntija-arviointiin.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

3 §

Työolosuhteiden järjestelytuki

Työ- ja elinkeinotoimisto voi myöntää työolosuhteiden järjestelytukea työnantajalle, jos työhön palkattavan tai työssä olevan henkilön vamma tai sairaus edellyttää työvälineiden hankkimista tai työpaikalla tehtäviä muutoksia ja hankinnasta tai muutoksesta työnantajalle aiheutuvia kustannuksia on pidettävä työnantajan taloudellinen tilanne huomioon ottaen merkittävinä. Työolosuhteiden järjestelytukea voidaan myöntää myös korvaamaan toisen työntekijän antamaa apua. Elinkeinotoimintaa harjoittavalle työnantajalle työolosuhteiden järjestelytuki myönnetään valtiontukien yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaisena tukena.

Työolosuhteiden järjestelytukea korvattavista kustannuksista, tuen enimmäismäärästä ja -kestosta sekä menettelystä tukea myönnettäessä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

12 luku

Julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpano ja siihen liittyvä yhteistyö

6 §

Tiedonsaantioikeus

Työ- ja elinkeinotoimistolla, työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksella, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksella on oikeus saada salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta julkisen työvoima- ja yrityspalvelun toimeenpanossa välttämättömät tiedot muulta valtion viranomaiselta, kunnan viranomaiselta, Kansaneläkelaitokselta, työttömyyskassalta, Eläketurvakeskukselta, Työttömyysvakuutusrahastolta, julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen palveluntuottajalta sekä 4 luvun 5 §:ssä tarkoitetun työkokeilun järjestäjältä.

Julkisten työvoima- ja yrityspalvelujen tuottajalla on oikeus saada salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta työ- ja elinkeinotoimistolta, työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskukselta ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta henkilöasiakasta koskevat tiedot, jotka ovat välttämättömiä palvelun järjestämiseksi.

Työnantajalla on oikeus saada salassapitosäynnösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä maksutta työ- ja elinkeinoviranomaiselta työ- ja virkasuhdetta koskevissa laeissa säädetyn irtisanotun työntekijän ja viranhaltijan takaisin ottamista koskevan velvollisuuden täyttämiseksi tieto siitä, onko työnantajan yksilöimä henkilö työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Työnantajalla on lisäksi oikeus saada 7 luvun 3 §:n 3 momentissa säädetyn palkkatuen myöntämisedellytyksen täyttämiseksi tieto siitä, onko työnantajan yksilöimä henkilö, jonka työsuhde on päättynyt palkkatuen hakemista edeltäneiden 12 kuukauden aikana, työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetut tiedot voidaan luovuttaa myös konekielisessä muodossa tai teknisen käyttöyhteyden avulla.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

9 §

Tukien ja korvausten rahoitus

Edellä 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettu palkkatuesta ja 7 luvun 15 §:n mukaan valtion virastolle ja laitokselle osoitettavista määrärahoista rahoitetaan enintään peruspäivärahaa vastaava määrä työttömyysetuusmäärärahoista. Työttömyysetuusmäärärahoista rahoitettava osuus on kuitenkin enintään palkkatukijaksoa vastaavaan ajanjaksoon sisältyviltä työttömyysetuuden maksupäiviltä maksettavaa peruspäivärahaa vastaava määrä. Peruspäivärahaa vastaavan määrän yli menevä osuus rahoitetaan työllisyysmäärärahoista.

Peruspäivärahan määrällä tarkoitetaan työttömyysturvalain 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitettua peruspäivärahan määrää ilman korotusosaa.

Mitä 1 momentissa säädetään palkkatuen rahoituksesta, ei kuitenkaan sovelleta sellaiseen työ- ja elinkeinotoimiston myöntämään palkkatukeen, jota osarahoitetaan Euroopan sosiaalirahastosta.

Työttömälle työnhakijalle myönnetty 8 luvun 1 §:ssä tarkoitettu starttiraha rahoitetaan työttömyysetuusmäärärahoista koko tukikauden ajan. Muulle kuin työttömälle työnhakijalle myönnetty starttiraha rahoitetaan työllisyysmäärärahoista.

13 luku

Työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmä

5 §

Käyttöoikeuden myöntäminen ja salassa pidettävien henkilötietojen luovuttaminen eräissä tilanteissa

Työ- ja elinkeinotoimiston, työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen tai työ- ja elinkeinoministeriön virkamies, jolle on myönnetty käyttöoikeus työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään, saa salassapitosäännösten estämättä hakea ja käyttää asiakastietojärjestelmään talletettuja tietoja, jos se on tarpeen asiakaspalvelun järjestämiseksi, vireillä olevan asian selvittämiseksi tai ratkaisemiseksi taikka valvonta-, kehittämis- ja seurantatehtävän suorittamiseksi.

Työ- ja elinkeinoministeriö tai elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus voi myöntää käyttöoikeuden työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään työ- ja elinkeinohallinnon ulkopuoliselle taholle, joka ministeriön tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen toimeksiannosta tekee erillistä arviointia, tarkastusta tai selvitystä taikka suorittaa erikseen määriteltä palvelutehtävää. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on velvollinen ilmoittamaan työ- ja elinkeinoministeriölle ulkopuoliselle taholle myöntämästään käyttöoikeudesta.

Työ- ja elinkeinoministeriö päättää viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 28 §:ssä tarkoitetun luvan antamisesta työ- ja elinkeinotoimiston asiakastietojärjestelmään sisältyvien, salassa pidettävien tietojen luovuttamiseen tilastointia, tieteellistä tutkimusta taikka viranomaisten suunnittelu- tai selvitystyötä varten.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

14 luku

Muutoksenhaku

1 §

Oikaisuvaatimus ja valitus

Jollei tässä laissa toisin säädetä, työ- ja elinkeinotoimiston, työ- ja elinkeinohallinnon asiakas- palvelukeskuksen, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten sekä työ- ja elinkeinotoimistojen kehittämis- ja hallintokeskuksen tämän lain no- jalla tekemään päätökseen saa vaatia oikaisua siten kuin hallintolain (434/2003) 7 a luvussa säädetään.

Oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeu- teen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Päätökseen ei saa vaatia oikaisua, eikä siitä saa valittaa, jos:

1) työvoimakoulutuksen opiskelijavalintaa koskeva päätös perustuu 5 luvun 3 §:n 1 momen- tissa säädettyihin edellytyksiin; opiskelijavalintaa koskevaan päätökseen, joka on perustunut hen- kilön soveltuvuuteen, saa kuitenkin vaatia oikaisua tai siitä saa valittaa, jos kyse on muusta kuin 5 luvun 7 §:ssä tarkoitettusta koulutuksesta;

2) palkkatuki on eväty sillä perusteella, että 7 luvun 2 §:n 1 tai 2 momentissa säädetty edelly- tykset eivät täyty; palkkatukea koskevaan päätökseen ei saa vaatia oikaisua eikä siitä saa valittaa myöskään siltä osin kuin päätös koskee palkkatuen määrää tai kestoä;

3) päätöksellä on evätty korvaus matka- ja yöpymiskustannuksista sillä perusteella, että 10 lu- vun 1 §:n 2 momentissa säädetty edellytys ei täyty;

4) päätös koskee yritystoiminnan kehittämispalvelujen tarjoamista jättämistä; tai

5) päätös koskee tuen, etuuden tai korvauksen epäämistä määrärahasyistä.

Työ- ja elinkeinotoimiston ratkaisuun olla tarjoamatta asiakkaalle asiantuntija-arviointeja, am- matinvalinta- ja uraohjausta, valmennusta tai kokeilua taikka olla tukematta työnhakijan omaeh- toista opiskelua tai hyväksymättä ilmoitusta tuetun opiskelun keskeyttämisestä ei saa vaatia oi- kaisua eikä siitä saa valittaa.

1. Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 4 luvun 5 ja 12 §, 9 luvun 1 §:n 1 mo- mentin 6 kohta, 10 luvun 1 §:n 1 momentti sekä 12 luvun 9 § on voimassa 31 päivään joulukuuta 2018.

2. Niille työnhakijoille, jotka ovat työttömänä työnhakijana 31 päivänä joulukuuta 2016 ja joi- den yhdenjaksoinen työttömyys tämän lain voimaan tullessa on kestänyt vähintään kolme kuu- kautta, 2 luvun 4 §:n 2 momentissa tarkoitettu haastattelu on järjestettävä viimeistään 31 päivänä maaliskuuta 2017.

3. Jos työkokeilu tai työttömyysetuudella tuettu työnhakijan omaehtoinen opiskelu on alkanut ennen tämän lain voimaantuloa, henkilön oikeuteen saada kulukorvausta sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta 9 luvun 1 ja 4 §:ää.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

4. Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin palkkatukea koskeviin päätöksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Lain 7 luvun 4 §:n 4 momenttia sovelletaan kuitenkin myös ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin palkkatukea koskeviin päätöksiin.

5. Ennen tämän lain voimaantuloa tehtyihin starttirahaa koskeviin päätöksiin sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

6. Jos työsuhde on alkanut ennen tämän lain voimaan tuloa, muuttokustannusten korvaukseen sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä.

7. Lain 12 luvun 9 §:ää ei sovelleta sellaiseen vuonna 2017 maksettavaan palkkatukeen ja starttirahaan, joka kohdistuu tämän lain voimaantuloa edeltävään aikaan.

2.

Laki

työttömyysturvalain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan työttömyysturvalain (1290/2002) 7 luvun 3 §, 4 §:n 4 momentti ja 12 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 7 luvun 3 § laeissa 1188/2009, 918/2012 ja 1368/2014, 4 §:n 4 momentti laissa 1188/2009 ja 12 §:n 2 momentti laissa 313/2010,

muutetaan 1 luvun 5 §:n 1 momentin 15 kohta, 2 luvun 1 §:n 2 momentti ja 5 §:n 1 momentti, 3 luvun 4 §:n 1 momentti, 4 luvun 7 §:n 1 momentti, 5 luvun 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentti, 10 §:n 2 momentti sekä 13 §:n 3 ja 4 momentti, 6 luvun 4 §:n 3 momentti, 7 luvun 6 §:n 2 momentti ja 10 §:n 2 momentti, 8 luvun otsikko, 11 luvun 1 §:n 1 momentti, 4 ja 12 § sekä 15 §:n 1 momentti, 13 luvun 6 §:n 2 momentti, 14 luvun 3 a §:n 2 momentti ja 3 d §:n 1 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 1 luvun 5 §:n 1 momentin 15 kohta, 5 luvun 3 §:n 3 momentti ja 10 §:n 2 momentti sekä 14 luvun 3 d §:n 1 momentti laissa 918/2012, 2 luvun 1 §:n 2 momentti ja 11 luvun 4 § laissa 1374/2014, 2 luvun 5 §:n 1 momentti laissa 1001/2012, 3 luvun 4 §:n 1 momentti, 7 luvun 6 §:n 2 momentti ja 11 luvun 1 §:n 1 momentti laissa 1188/2009, 4 luvun 7 §:n 1 momentti laissa 89/2016, 5 luvun 4 §:n 1 momentti sekä 13 §:n 3 ja 4 momentti laissa 1049/2013, 6 luvun 4 §:n 3 momentti laissa 608/2004, 7 luvun 10 §:n 2 momentti laeissa 1049/2013 ja 1374/2014, 11 luvun 12 § laeissa 1374/2014 ja 288/2012, 13 luvun 6 §:n 2 momentti laissa 1217/2005 sekä 14 luvun 3 a §:n 2 momentti laissa 1370/2014, ja

lisätään 2 a lukuun väliaikaisesti uusi 12 b §, 5 lukuun uusi 4 a §, 5 luvun 13 §:ään, sellaisena kuin se on laissa 1049/2013, uusi 5 momentti ja 8 lukuun siitä lailla 313/2010 kumotun 1 §:n tilalle uusi 1 § sekä lailla 1001/2012 kumotun 2 ja 3 §:n tilalle uusi 2 ja 3 § seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

1 luku

Yleiset säännökset

5 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

15) työllistymistä edistävällä palvelulla julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettua työnhakuvalmennusta, uravalmennusta, työvoimakoulutusta ja työttömyysetuudella tuettua työnhakijan omaehtoista opiskelua, mainitun lain 4 luvun 5 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitettua kokeilua, kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22—24 §:ssä tarkoitettua omaehtoista opiskelua ja kuntouttavasta työtoiminnasta annetussa laissa tarkoitettua kuntouttavaa työtoimintaa.

2 luku

Etuuden saamisen yleiset työvoimapolitiittiset edellytykset

1 §

Työtön työnhakija

Työttömänä pidetään henkilöä, joka ei ole työsuhteessa tai työllisty yhdenjaksoisesti päätoimisesti yli kahta viikkoa yrittäjänä tai omassa työssä. Työttömänä pidetään lisäksi kokoaikaisesti lomautettua, 4 luvun 1 ja 1 a §:ssä tarkoitettua henkilöä sekä henkilöä, jolla on lomautukseen rinnastettava syy työnteon ja palkanmaksun keskeytymiseen. Työttömänä pidetään myös henkilöä, joka on itse hakemallaan työvapaalla, jos:

1) hän on vastaanottanut vapaan ajaksi kokoaikatyön, jonka oli tarkoitus kestää vähintään hae-
tun vapaan päättymiseen asti;

2) 1 kohdassa tarkoitettu työ päättyy eikä työn päättymisen ole 2 a luvun 1 §:n 1 momentissa
tarkoitettulla tavalla hänen syytään tai hänet lomautetaan; ja

3) työvapaan keskeyttäminen ei ole mahdollista hänestä riippumattomasta syystä.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

5 §

Yritystoiminta ja oma työ

Työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen siltä ajalta, jona hän työllistyy päätoimisesti yrittäjänä tai sitä vastaavalla tavalla omassa työssään yhdenjaksoisesti yli kahden viikon ajan.

2 a luku

Työvoimapolitiittisesti moitittava menettely

12 b §

Tämän lain poikkeava soveltaminen työkokeiluun

Soveltuvuuden arvioimiseksi järjestettyyn julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 4 luvun 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettuun työkokeiluun ei sovelleta, mitä 11 §:ssä, 12 §:n 2 ja 3 momentissa ja 12 a §:n 1 momentissa säädetään.

3 luku

Etuuden saamisen yleiset rajoitukset

4 §

Estävät sosiaalielätyudet

Samalta ajalta voidaan maksaa vain yhtä tämän lain mukaista työttömyysetuutta. Peruspäivärahaa ei makseta siltä ajalta, jolta työnhakijalle maksetaan ansiopäivärahaa. Liikkuvuusavustuksen maksaminen ei kuitenkaan estä ansiopäivärahan, peruspäivärahan tai työmarkkinatuen maksamista.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

4 luku

Sovitelu ja vähennetty työttömyysetuus

7 §

Sosiaalietuuksien vaikutus työttömyysetuuteen

Jos henkilö saa muuta kuin 3 luvun 4 §:ssä tarkoitettua lakisääteistä etuutta tai saa työkyvyttömyyseläkettä toisen valtion lainsäädännön mukaan taikka kansaneläkettä kansaneläkelain 12 §:n 4 momentin perusteella, hänen täysimääräisestä työttömyysetuudestaan vähennetään sosiaalietuus. Tällöin ei kuitenkaan seuraavia eläkkeitä ja sosiaalietuuksia oteta huomioon:

- 1) perhe-eläkkeet;
 - 2) vammaisetuksista annetun lain (570/2007) mukainen eläkettä saavan hoitotuki;
 - 3) työtapaturma- ja ammattitautilain (459/2015) ja maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain (873/2015) mukainen haattaraha;
 - 4) sotilasvammalain mukainen elinkorko ja täydennyskorko;
 - 5) vammaisetuksista annetun lain mukainen vammaistuki;
 - 6) eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) mukainen asumistuki;
 - 7) yleisestä asumistuesta annetun lain (938/2014) mukainen asumistuki;
 - 8) lapsilisälain (796/1992) mukainen lapsilisä;
 - 9) toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukainen toimeentulotuki;
 - 10) sotilasavustuslain (781/1993) mukainen sotilasavustus;
 - 11) työtapaturma- ja ammattitautilain, maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilain sekä sotilasvammalain mukaiset kustannusten korvaukset;
 - 12) työeläkelakien mukainen osittainen varhennettu vanhuuseläke;
 - 13) liikkuvuusavustuksena maksettava työttömyysetuus.
-

5 luku

Työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset

3 §

Palkansaajan työssäoloehto

Tarkastelujaksoa pidennetään myös ajalla, jota ei 4 §:n 4 momentin tai 4 a §:n 1 momentin perusteella lueta työssäoloehtoon tai jona henkilö on työllistymistä edistävässä palvelussa.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

4 §

Palkansaajan työssäoloeseen luettava työ

Palkansaajan työssäoloeseen luetaan kalenteriviikot, joina henkilö on ollut vakuutuksenalaisessa työaika- ja palkkaa koskevat edellytykset täyttävässä työssä. Kukin kalenteriviikko luetaan työssäoloeseen vain kerran.

4 a §

Palkansaajan työssäoloehdon kertyminen palkkatuetussa työssä ja työllistymistä edistävässä palveluksessa

Palkkatuetussa työssä työssäoloeseen luetaan 75 prosenttia niistä kalenteriviikoista, jotka henkilö on ollut 4 §:ssä tarkoitettussa työssä. Mahdollinen pyöristys tehdään alaspäin lähimpään täyteen kalenteriviikkoon. Jos palkkatuettu työ on järjestetty julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:n nojalla, työssäoloeseen luetaan kuitenkin kaikki työssäoloehdon täyttävät kalenteriviikot.

Työssäoloeseen luetaan myös sellaiset täydet kalenteriviikot, joina henkilö on ollut 60 vuotta täytettyään työ- ja elinkeinotoimiston julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:n 2 momentin perusteella järjestämässä työllistymistä edistävässä palveluksessa.

10 §

Työssäoloehdon voimassaolo

Henkilön katsotaan olleen työmarkkinoilla, jos hän on ollut työssäoloeseen luettavassa työssä tai työssä, jota ei lueta työssäoloeseen 4 a §:n 1 momentissa säädetyn rajoituksen takia, työllistynyt yritystoiminnassa tai omassa työssä taikka on ollut työllistymistä edistävässä palveluksessa tai on ollut työttömänä työnhakijana työ- ja elinkeinotoimistossa. Henkilöllä katsotaan olleen hyväksyttävä syy työmarkkinoilta poissaololle sairauden, laitoshoidon, kuntoutuksen, asevelvollisuuden, siviilipalveluksen, päätoimisten opintojen, apurahakauden, lapsen syntymän, enintään kolmivuotiaan lapsen hoidon tai muun näihin verrattavan syyn johdosta.

13 §

Ostavastuu-aika

Ostavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä:

1) joina henkilö ei täytä ansio- tai peruspäivärahan saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä;

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

2) joina henkilö työllistyy yritystoiminnassa tai omassa työssään, jos työllistyminen kestää yhdenjaksoisesti enintään kaksi viikkoa;

3) joilta henkilöllä ei ole oikeutta työttömyyspäivärahaan 2 a tai 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi;

4) joilta henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun työttömyyspäivärahaan 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaika rajojen ylittymisen vuoksi.

Omavastuu aikaan luetaan kuitenkin 3 luvun 3 §:n 4 momentissa tarkoitettu sairausvakuutuksen päivärahan ja kuntoutusrahan omavastuu aika. Omavastuupäiviksi luetaan myös ne päivät, joilta henkilölle on maksettu työttömyysetuutta 10 luvun perusteella.

Henkilöllä on 1—4 momentista huolimatta oikeus työttömyyspäivärahaan, jos työnteon estymisen syynä on sellainen työtaistelutoimenpide, jolla ei ole riippuvuussuhdetta hänen työehtoihinsa tai työoloihinsa ja jos hän muutoin täyttää työttömyyspäivärahan saamisen edellytykset.

6 luku

Työttömyyspäivärahan määrä ja kesto

4 §

Palkansaajan ansiopäivärahan perusteena oleva palkka

Työkyvyttömyyseläkettä osaeläkkeenä tai osa-aikaeläkettä saavan tai saaneen henkilön ansiopäivärahan perusteena oleva palkka määräytyy eläkkeen alkamishetkellä vallinneen tilanteen mukaisesti. Jos henkilön 5 luvun 3 §:n mukainen työssäoloehto täyttyy kokonaisuudessaan eläkkeen päättymisen jälkeisenä aikana, ansiopäivärahan perusteena oleva palkka lasketaan kuitenkin 1 momentin mukaisesti. Mitä edellä säädetään, koskee henkilöä, joka on ollut vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaisella vuorotteluvapaalla tai saanut julkisesta työvoimapalvelusta annetussa laissa tarkoitettua osa-aikalisää tai ollut osittaisella hoitovapaalla taikka jonka palkkaa on alennettu määräaikaaisesti ja palkan alentaminen perustuu työsopimuslain 7 luvun 3 §:n mukaisiin irtisanomisperusteisiin tai työpaikalla tuotannollisista tai taloudellisista syistä tehtyyn henkilöstöä koskevaan kirjalliseen sopimukseen.

7 luku

Työmarkkinatukea koskevat yleiset säännökset

6 §

Tarveharkinnassa huomioon otettavat tulot

Tarveharkinnassa tuloina ei oteta huomioon:

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

- 1) lapsilisää;
- 2) lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain mukaista kotihoidon tukea;
- 3) asumistukea;
- 4) sotilasavustusta;
- 5) sotilasvammalain mukaista elinkorkoa ja täydennyskorkoa;
- 6) kansaneläkelain mukaista täydennysmäärää;
- 7) toimeentulotuesta annetun lain mukaista toimeentulotukea;
- 8) vian, vamman tai haitan perusteella maksettavaa erityisten kustannusten korvausta;
- 9) liikkuvuusavustuksena maksettavaa työttömyysetuutta.

10 §

Ostavastuuaika

Ostavastuupäiviksi ei lueta niitä päiviä:

- 1) joina henkilö ei täytä työttömyysetuuden saamiselle 2 luvussa säädettyjä edellytyksiä;
 - 2) joina henkilö työllistyy yritystoiminnassa tai omassa työssään, jos työllistyminen kestää yhdenjaksoisesti enintään kaksi viikkoa;
 - 3) joilta henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen 2 a tai 3 luvussa tarkoitettujen rajoitusten vuoksi;
 - 4) joilta henkilöllä ei ole oikeutta soviteltuun työttömyysetuuteen 4 luvun 3 §:ssä säädettyjen työaika-rajojen ylittymisen vuoksi;
 - 5) joilta henkilöllä ei ole oikeutta työmarkkinatukeen 2 §:n mukaisen odotusajan vuoksi.
-

8 luku

Alueellisen liikkuvuuden tukeminen

1 §

Oikeus liikkuvuusavustukseen

Työttömyysetuutta myönnetään liikkuvuusavustuksena työttömyysetuuteen oikeutetulle henkilölle, joka ottaa vastaan vähintään kaksi kuukautta kestävästä työsuhteesta tehtävän työn, jossa säännöllinen työaika on keskimäärin vähintään 18 tuntia viikossa. Liikkuvuusavustuksen myöntäminen edellyttää lisäksi, että henkilön päivittäisen työmatkan kesto työsuhteen alkaessa ylittää keskimäärin kolme tuntia ja osa-aikatyössä keskimäärin kaksi tuntia.

Työttömyysetuuteen oikeutettuna pidetään henkilöä, joka saa työttömyysetuutta tai jolle ei makseta työttömyysetuutta 10 luvun 2 §:n 3 momentissa mainitusta syystä.

Liikkuvuusavustusta on haettava ennen työsuhteen alkamista.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

2 §

Liikkuvuusavustuksen määrä ja kesto

Liikkuvuusavustus on 6 luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetun peruspäivärahan suuruinen ilman peruspäivärahan korotusosaa.

Sen estämättä, mitä 3 luvun 2 §:ssä säädetään, liikkuvuusavustusta maksetaan enintään viideltä päivältä kalenteriviikossa:

1) 30 päivän ajan työsuhteen alkamisesta lukien, kun henkilö ottaa vastaan vähintään kaksi kuukautta kestävä työtä;

2) 45 päivän ajan työsuhteen alkamisesta lukien, kun henkilö ottaa vastaan vähintään kolme kuukautta kestävä työtä; tai

3) 60 päivän ajan työsuhteen alkamisesta lukien, kun henkilö ottaa vastaan vähintään neljä kuukautta kestävä työtä.

Liikkuvuusavustusta maksetaan kuitenkin enintään työsuhteen ajan. Liikkuvuusavustusta ei makseta ajalta, jona työnteko ja palkanmaksu ovat keskeytyneet lomautuksen tai lomautukseen rinnastettavan syyn vuoksi.

3 §

Tämän lain poikkeava soveltaminen liikkuvuusavustukseen

Liikkuvuusavustusta maksetaan sen estämättä, mitä 1 luvun 8 a §:n 1 momentissa, 2 ja 2 a luvussa, 3 luvun 1 §:n 3 momentissa ja 4 §:n 1 momentissa säädetään.

Liikkuvuusavustukseen ei sovelleta mitä 4 luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään sosiaalietuuden vähentämisestä työttömyysetuudesta ja mitä 10 luvun 2 §:n 2 momentissa säädetään työllistymisestä koko-aikatyöhön yli kahden viikon ajaksi.

11 luku

Toimeenpanoa koskevat säännökset

1 §

Työttömyysetuuden hakeminen

Peruspäivärahaa ja työmarkkinatukea haetaan kirjallisesti Kansaneläkelaitokselta. Ansiopäivärahaa haetaan kirjallisesti siltä työttömyyskassalta, jonka jäsen työnhakija on. Peruspäivärahan tai työmarkkinatuen piiriin kuuluva työnhakija hakee liikkuvuusavustusta Kansaneläkelaitokselta ja muu työnhakija siltä työttömyyskassalta, jonka jäsen hän on.

— — — — —

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

4 §

Työvoimapolitiittinen lausunto

Työ- ja elinkeinotoimisto antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon:

1) tarvittaessa 2 luvussa säädetystä etuuden saamisen yleisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä;

2) 2 a luvussa säädetystä työvoimapolitiittisesti moitittavasta menettelystä;

3) sellaisesta työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavasta etuudesta, josta säädetään 10 luvun 2 §:n 2 momentissa ja 3 momentin 1—3 kohdassa sekä 5 §:n 1 ja 3 momentissa;

4) työllistymistä edistävän palvelun sisällyttämisestä työnhakijan kanssa laadittuun työllistymissuunnitelmaan tai sitä korvaavaan suunnitelmaan;

5) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 6 luvun 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua opintojen todisteellisesta keskeytymisestä sekä 5—7 §:ssä säädetystä työttömyysetuudella tuettuun työnhakijan omaehtoiseen opiskeluun liittyvistä edellytyksistä;

6) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 25 §:ssä tarkoitettua opiskelun tukiajasta, maahanmuuttajan velvollisuuksista sekä opintojen seurannasta ja keskeytymisestä.

Työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskus voi:

1) antaa 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapolitiittisen lausunnon sellaisista 2 luvussa säädetystä etuuden saamisen yleisistä työvoimapolitiittisista edellytyksistä, joihin ei liity työvoimapolitiittista harkintaa;

2) muuttaa työ- ja elinkeinotoimiston antaman työvoimapolitiittisen lausunnon koskemaan toista työttömyysetuuden lajia;

3) siirtää työ- ja elinkeinotoimiston antaman työvoimapolitiittisen lausunnon toiselle työttömyysetuutta maksavalle laitokselle;

4) korjata työ- ja elinkeinotoimiston antamassa työvoimapolitiittisessa lausunnossa olevan ilmeisen kirjoitus- tai laskuvirheen taikka muun niihin verrattavan selvän virheen.

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä. Lausuntoa on Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassan pyynnöstä täydennettävä viipymättä. Jos työnhakija on ilmoittanut työvoimaviranomaiselle hakevansa työmarkkinatukea tai työttömyyspäivärahaa, työvoimapolitiittinen lausunto voidaan antaa ja sitä voidaan täydentää ilman erillistä pyyntöä.

Työvoimapolitiittinen lausunto annetaan työnhakijalle tiedoksi 3 §:ssä tarkoitetun päätöksen yhteydessä. Työnhakijalla on oikeus pyynnöstä saada tieto lausunnosta työvoimaviranomaiselta.

Tarkempia säännöksiä työvoimapolitiittisen lausunnon antamisesta, lausuntoon sisällytettävistä tiedoista ja työ- ja elinkeinohallinnon asiakaspalvelukeskuksen oikeudesta antaa työvoimapolitiittisia lausuntoja 2 momentin 1 kohdan perusteella voidaan antaa työ- ja elinkeinoministeriön asetuksella.

12 §

Liikkuvuusavustuksen takaisinperintä

Jos työsuhte, jonka perusteella henkilölle on maksettu 8 luvussa tarkoitettua liikkuvuusavustusta, päättyy kahden kuukauden kuluessa työsuhteen alkamisesta, peritään liikkuvuusavustus ta-

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

kaisin työsuhteen alkamisesta lukien, jollei takaisinperintä ole kohtuutonta. Muutoin takaisinperintään sovelletaan, mitä 10 §:ssä säädetään.

Vaikka työ päättyy kahden kuukauden kuluessa työsuhteen alkamisesta, liikkuvuusavustusta ei peritä takaisin, jos työsuhteen päättymisen ei ole henkilön syytä 2 a luvun 1 §:n 1 momentissa tarkoitetulla tavalla.

15 §

Työttömyysetuuden ulosmittaus

Peruspäivärahaa, työmarkkinatukea ja 8 luvussa tarkoitettua liikkuvuusavustusta ei saa ulosmitata.

13 luku

Tietojen saamista ja luovuttamista koskevat säännökset

6 §

Oikeus tietojen oma-aloitteiseen luovuttamiseen

Kansaneläkelaitoksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä oikeus antaa kotikunnalle sellaisen työmarkkinatuen saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle maksettua työmarkkinatukea rahoitetaan kunnan varoista 14 luvun 3 a §:n nojalla, sekä tiedot hänelle edellisenä kuukautena maksetun työmarkkinatuen määrästä. Kansaneläkelaitoksella on myös oikeus antaa kotikunnalle sellaisen työmarkkinatuen saajan henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jolle on maksettu työmarkkinatukea yhteensä 200 päivältä työttömyyden perusteella. Lisäksi Kansaneläkelaitoksella on oikeus antaa kotikunnalle sellaisen henkilön henkilötunnus ja muut yksilöintitiedot, jonka oikeus työmarkkinatukeen alkaa välittömästi 6 luvun 7 §:ssä tarkoitetun enimmäisajan täytyttyä.

14 luku

Erinäisiä säännöksiä

3 a §

Työmarkkinatuen rahoitus

Työmarkkinatuen 300 maksupäivän laskeminen alkaa uudelleen alusta sen jälkeen, kun henkilö on tullut työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäisajan täyttymisen jälkeen uudel-

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

leen oikeutetuksi työmarkkinatukeen. Työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettu työmarkkinatuki ja siihen liittyvä lapsikorotus sekä 7 luvun 4 §:ssä tarkoitettu korotusosa rahoitetaan kuitenkin aina valtion varoista, eikä niiden ajalta maksettua työmarkkinatukea lasketa mukaan työmarkkinatuen 300 maksupäivään.

3 d §

Muita rahoitusta koskevia säännöksiä

Edellä 8 luvussa tarkoitettu liikkuvuusavustus, 10 luvun 6 §:ssä ja julkisesta työvoima- ja yrittäjäpalvelusta annetun lain 9 luvun 1 §:ssä tarkoitettut kulukorvaukset rahoitetaan valtion varoista.

— — — — —

1. Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 2 a luvun 12 b § on voimassa vuoden 2018 loppuun.

2. Ennen tämän lain voimaantuloa alkaneeseen yritystoimintaan ja omassa työssä työllistymiseen sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita 2 luvun 1 §:n 2 momenttia ja 5 §:n 1 momenttia sekä 5 luvun 13 §:n 3 momenttia ja 7 luvun 10 §:n 2 momenttia.

3. Ennen tämän lain voimaantuloa alkaneeseen palkkatuettuun työhön sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

4. Matka-avustuksena maksettavaan työmarkkinatukeen sovelletaan tämän lain voimaantullessa voimassa olleita säännöksiä, jos työsuhte alkaa viimeistään 31 päivänä tammikuuta 2017 ja matka-avustusta on haettu viimeistään 31 päivänä joulukuuta 2016.

5. Jos henkilölle on myönnetty tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaista matka-avustusta, hänellä ei saman työsuhteen perusteella ole oikeutta tämän lain mukaiseen liikkuvuusavustukseen.

— — — — —

3.

Laki

työsopimuslain 13 luvun 6 §:n muuttamisesta ja 1 luvun 4 §:n väliaikaisesta muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan väliaikaisesti työsopimuslain (55/2001) 1 luvun 4 §, sellaisena kuin se on laissa (/) ja
lisätään 13 luvun 6 §:ään uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

1 luku

Yleiset säännökset

4 §

Koeaika

Työnantaja ja työntekijä voivat sopia työntöön aloittamisesta alkavasta, enintään kuuden kuukauden pituisesta koeajasta. Jos työntekijä on koeaikana ollut työkyvyttömyyden tai perhevapaan vuoksi poissa työstä, työnantajalla on oikeus pidentää koeaikaa kuukaudella kutakin työkyvyttömyys- tai perhevapaajaksoihin sisältyvää 30 kalenteripäivää kohden. Työnantajan on ilmoitettava työntekijälle koeajan pidentämisestä ennen koeajan päättymistä.

Määräaikaisessa työsuhteessa koeaika saa pidennyksineen olla korkeintaan puolet työsopimuksen kestosta, ei kuitenkaan enempää kuin kuusi kuukautta. Jos työntekijä vuokratyösuhteen päätyttyä palkataan 1 luvun 7 §:n 3 momentissa tarkoitetun käyttäjäyrityksen palvelukseen samoihin tai samankaltaisiin tehtäviin, tämän pykälän 1 momentin mukaisesta koeajan enimmäispituudesta vähennetään se aika, jonka työntekijä oli vuokrattuna käyttäjäyritykseen. Vastaavasti koeajan enimmäispituudesta on vähennettävä aika, jolloin työntekijä on ennen työsuhteeseen palkkaamista tehnyt samoja tai samankaltaisia tehtäviä työnantajalle julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain (916/2012) 4 luvun 5 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetussa soveltuvuuden arvioimiseksi järjestetyssä työkoelussa.

Jos työnantajaa sitovassa työehtosopimuksessa on määräys koeajasta, työnantajan on ilmoitettava tämän määräyksen soveltamisesta työntekijälle työsopimusta solmittaessa.

Koeajan kuluessa työsopimus voidaan molemmin puolin purkaa. Työsopimusta ei saa kuitenkaan purkaa syrjivillä tai muutoinkaan koeajan tarkoitukseen nähden epäasiallisilla perusteilla. Työnantaja ei myöskään saa purkaa työsopimusta laiminlyötyään tämän pykälän 3 momentissa säädetyn ilmoitusvelvollisuutensa.

13 luku

Erinäisiä säännöksiä

6 §

Säännösten pakottavuus

Edellä 2 luvun 5 §:ssä, 5 luvun 2 §:ssä sekä 6 luvun 6 §:ssä säädetyn työntarjoamisvelvollisuuden estämättä:

1) kunta saa palkata työsuhteeseen täyttääkseen julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 11 luvun 1 §:ssä säädetyn työllistämismääräyksen, ei kuitenkaan tehtävään, josta se on samaan aikaan lomauttanut työntekijänsä tai josta se on antanut työntekijälleen lomautusilmoituksen;

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

2) yhdistys tai säätiö saa ottaa palvelukseensa muihin kuin elinkeinotoiminnaksi katsottaviin tehtäviin julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 7 luvun 8 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun työttömän henkilön;

3) kunta, kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö saa ottaa työpajaan tai vastaavaan valmennusyksikköön julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun palkkatuettuun työsuhteeseen henkilön sellaisiin tehtäviin, joita ei muutoin tehdä työ- tai virkasuhteessa.

Edellä 5 luvun 2 §:ssä säädetyn estämättä kunta, kuntayhtymä, yhdistys tai säätiö voi ottaa työpajaan tai vastaavaan valmennusyksikköön julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettuun työkokeiluun henkilön sellaisiin tehtäviin, joita ei muutoin tehdä työ- tai virkasuhteessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 . Lain 1 luvun 4 § on voimassa vuoden 2018 loppuun.

Helsingissä 1.12.2016

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tarja Filatov sd
jäsen Pertti Hakanen kesk
jäsen Teuvo Hakkarainen ps
jäsen Reijo Hongisto ps
jäsen Niilo Keränen kesk
jäsen Anna Kontula vas
jäsen Jaana Laitinen-Pesola kok
jäsen Merja Mäkisalo-Ropponen sd
jäsen Ilmari Nurminen sd
jäsen Veronica Rehn-Kivi r
jäsen Eero Suutari kok
jäsen Martti Talja kesk
varajäsen Antero Laukkanen kd
varajäsen Lenita Toivakka kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marjaana Kinnunen

**Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp
Vastalause 1**

VASTALAUSE 1

Perustelut

Hallituksen esityksessä HE 209/2016 vp esitetään muutettavaksi julkisesta työvoima- ja yritys-palvelusta annettua lakia (myöhemmin JTYPL), työttömyysturvalakia ja työsopimuslakia. Hallituksen tavoitteena on tällä esityksellä vähentää rakennetyöttömyyttä, alentaa työllistymiskynnystä ja lyhentää työttömyysjaksoja sekä tällä tavoin myös vähentää valtiolle työttömyydestä aiheutuvia kustannuksia. Pidämme tavoitteita kannatettavina ja ehdotettuja toimenpiteitä pääosin hyväksyttävänä. Yhdymme valiokunnan mietintöön lukuun ottamatta seuraavassa esitettyjä huomioita.

Työllistymisaseteli sujuvoittamaan palkkatuetta työtä

Palkkatuen ja starttirahan rahoitusmallia esitetään muutettavaksi kokeiluluonteisesti vuosina 2017—2018 niin, että ansiopäivärahan perusosan, peruspäivärahan ja työmarkkinatuen määrärahoja käytettäisiin palkkatuen ja työttömille työnhakijoille myönnettävän starttirahan rahoittamiseen. Näin saadaan työttömyysturvan passiivinen tuki aktiiviseen käyttöön. Nykyisin työllisyysmäärärahoista on jo alkuvuonna sidottu suurin osa, jolloin uusia palkkatuki- tai starttirahapäätöksiä ei voida tehdä. Muille kuin työttömille myönnettävä starttiraha rahoitettaisiin työllisyysmäärärahoista, samoin kuin se osa palkkatuesta, jonka rahoitukseen työttömyysetuusmääräraha ei riittäisi. Rahoitusmallin muutoksen arvioidaan kasvattavan palkkatuetun työn volyymia noin 7 000 henkilötyövuodella vuoteen 2016 verrattuna ja starttirahaa saavien volyymia noin 750 henkilötyövuodella.

Palkkatuen myöntämistä muutetaan niin, että tuki kohdentuisi jatkossa myös pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisyyn, siten että tukea voidaan myöntää myös alle 12 kuukautta työttömänä olleen palkkaamiseen, jos TE-toimisto arvioi, että työttömyys johtuu ammatillisessa osaamisessa olevista puutteista ja että henkilön työttömyys todennäköisesti pitkittyisi ilman palkkatuen myöntämistä. Arviointia ei kuitenkaan edellytetäisi, jos tuen myöntämisen perusteena olisi vamma tai pitkäaikaissairaus, joka olennaisesti alentaa tuottavuutta tarjolla olevassa työtehtävässä.

Pidämme esitystä kannatettavana, mutta laajentaisimme ja sujuvoittaisimme menettelyä siten, että jokaisella työttömällä olisi kuuden kuukauden työttömyyden jälkeen mahdollisuus käyttää työttömyysturvansa työllistymisasetelinä ilman TE-toimiston harkintaa. Tämä työllistymisaseteli olisi peruspäivärahan tasoinen, ja se kestäisi maksimissaan 300 päivää. Ehdotamme, että hallitus valmistelee työllistymisasetelin käyttöönoton ja esitämme asiasta lausumaa (*Vastalauseen lausumaehdotus 1*).

Palkkatuen enimmäismäärän toimivuutta seurattava

Palkkatuen kiinteät prosentit (30, 40 50) muutetaan enimmäismääräksi, millä tavoitellaan joustavuutta nykyiseen järjestelmään. Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin esitetty huolia siitä, että työnhakijoiden yhdenvertainen kohtelu tämän seurauksena heikkenee ja toisaalta työnantajien mahdollisuudet arvioida ja ennakoida tuen määrää vähenevät. Työ- ja elinkeinotoimistoja on tar-

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp
Vastalause 1

koitus jatkossakin ohjeistaa myöntämään prosenttiosuudet täysin, aina kun se on mahdollista. Katsomme, että soveltamisohjeiden on oltava selkeät, jotta tulkinvaraa ei jää ja jotta mielivaltaisia ratkaisuja ei tehdä. Tämä lisäisi myös työnantajan mahdollisuutta ennakoida saamansa palkkatuen suuruutta. Esityksen vaikutuksia palkkatuen määrään tulee seurata.

Yhdistyksiin palkkatuella työllistymistä ei pidä heikentää

Välityömarkkinoilla on pitkään ollut oma roolinsa pitkäaikaistyöttömien työllistämisessä. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvaessa tätä roolia tulisi kehittää ja vahvistaa. Nyt hallitus kuitenkin haluaa säästää rajoittamalla palkkatuen myöntämistä yhdistyksille ja säätiöille. Tämä toteutetaan määrittämällä kokonaan palkkatuella työllistettävien maksimimäärä valtion talousarviossa. Vuoden 2017 talousarviesityksen mukaan palkkatuella voidaan kattaa enintään 3 000 henkilötyövuoden palkkauskustannukset kokonaan. Vuoden 2016 ensimmäisen puolen vuoden aikana edellä mainittuja henkilöitä oli palkkatuetussa työssä keskimäärin kuukaudessa 3 900. Hallituksen esityksessä todetaan, että koska yhdistyksillä ja säätiöillä on rajalliset mahdollisuudet tarjota palkkatuettua työtä, jos niiden pitää maksaa osa palkkauskustannuksista itse, edellä mainitun enimmäismäärän asettaminen vähentää yhdistysten ja säätiöiden mahdollisuuksia tarjota työtä niille työttömille, jotka ovat olleet yli 24 kuukautta viimeisten 28 kuukauden aikana työttöminä. Kiintiö tulee siis heikentämään järjestöjen mahdollisuuksia työllistämiseen ja lisää pitkäaikaistyöttömyyttä ja syrjäytymistä. Tämä ei ole järkevää tilanteessa, jossa pitkäaikaistyöttömyys on ennätyksellisen korkealla.

Noin 30 % ihmisistä työllistyy yhdistyksen palkkatuella avoimille työmarkkinoille, mutta se ei voi olla kestävä syy heikentää toimintaa. Yhdistykset työllistävät kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien työttömiä. Toiminnalla on elämänhallintaa ja hyvinvointia lisäävä vaikutus. Yhdistysten palkkatuettu työ tuottaa moninaisia hyötyjä yksilöille ja yhteiskunnalle. Työpajoilla noin 10 % pajalaisista on palkkatuella. Tällä hetkellä käytännössä, kun rahat loppuvat kesken, ihmisiä ohjataan kuntouttavaan työtoimintaan, mikä on väärä paikka silloin, jos kuntoutuksen tarvetta ei ole. Tällöin työpajatoiminta on järkevämpää ja tuloksellista. Katsomme, että vaikka pitkäaikaistyöttömyyteen vaikuttavien keinojen valikoima on rajallinen, sitä tulisi kuitenkin aktiivisesti hyödyntää, ei ajaa alas. Mielestämme vaikeasti työllistettävien ihmisten erilaisia tukimuotoja ei pidä heikentää. Emme hyväksy hallituksen talousarviossaan vuodelle 2017 asettamaa 3 000 henkilötyövuoden rajaa JTYPL:n 7 luvun 9 §:n 1 momentin mukaiseen palkkatukeen yhdistyksille ja säätiöille. Esitämme asiasta lausumaa (*Vastalauseen lausumaehdotus 2*).

Palkkatuetun työn on kerrytettävä työssäoloa täysimääräisesti

Työttömyysturvalaissa tarkoitettu työssäoloa ei jatkossa enää kertyisi palkkatuetussa työssä täysimääräisesti, vaan vain 75-prosenttisesti. Tavoitteena on aktivoida tuella palkattuja hakeutumaan avoimille työmarkkinoille palkkatuetun työn aikana ja sen jälkeen. Emme kannata esitystä, sillä tämän hetkessä työllisyystilanteessa sen perustelut ovat hatarat. Emme hyväksy myöskään sitä, että työhön sijoitettujen tai velvoitettujen työttömien ihmisten oikeuksia rajoitetaan normaaliin työsuhteeseen verrattuna perusteettomasti. Palkkatuettua työtä ja sen tekijöitä ei pidä asettaa työpaikalla muita vähempiarvoiseen asemaan. Asiantuntijakuulemisissa on myös todettu, että esitys lisää jälleen työ- ja elinkeinotoimistojen hallinnollista työtä ja lisää myös kunnille pitkäai-

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp
Vastalause 1

kaistyöttömyydestä aiheutuvia kustannuksia. Esitämme, että työttömyysturvalakiin tältä osin esitetty muutos hylätään eli lain 5 lukuun ei lisätä uutta pykälää 4 a.

Lisääntyvät haastattelut työkaluksi aktivointiin, ei sanktiointiin

Hallitus esittää, että jatkossa työnhakijan haastattelut tulee järjestää puolen vuoden työttömyyden jälkeen aina kolmen kuukauden yhdenjaksoisen työttömyyden välein, jolloin myös aina tarkistettaisiin työllistymissuunnitelma tai aktivointi- tai kotoutumissuunnitelma. Kolmen kuukauden välein toteutettavat haastattelut lisäävät työtä työ- ja elinkeinotoimistoissa, mihin liittyen ensi vuoden budjettiin on varattu 17 miljoonaa euroa lisärahoitusta.

Kannatamme esitystä, jonka tavoitteena on työttömyysjaksojen lyhentäminen ja työllistymisen nopeuttaminen. Korostamme, että haastattelujen tulee olla myös työnhakijalle mielekkäitä eikä niitä pidä käyttää välineenä työttömien sanktioimiseen. Haastattelun kannustavuus kärsii olennaisesti, jos niihin yhdistetään sanktioita. Tällainen menettely ei ole myöskään TE-toimiston työn kannalta motivoivaa. Kannatamme lämpimästi valiokunnan mietinnössä esitettyä Kuntaliiton ehdotusta, jonka mukaan kunnat voivat osaltaan vastata lisääntyvään haastattelutarpeeseen.

Lopuksi

Hallituksen esittämä rekrytointikokeilu on parantunut alkuperäisestä suunnitelmasta. Pidämme korostetusti sekä työnantajien että työntekijöiden vapaaehtoisuuteen perustuvaa kokeilua hyväksyttävänä. Kokeilu tulee voimaan vain kahden vuoden määräajaksi, mutta pidämme silti tärkeänä, että seurataan tarkasti työnantajien käyttäytymistä kausityöntekijöiden kohdalla: työnantaja saattaa ketjuttaa rekrytointikokeilut sesongin ajaksi. Siksi pidämme tärkeänä, että työnantajia ohjeistetaan rekrytointikokeilun käyttöön ja toisaalta työ- ja elinkeinotoimisto jättää hyväksymättä rekrytointikokeilua koskevan sopimuksen, mikäli se arvioi, että sopimus ei vastaa kokeilun tavoitteita.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että 1. ja 3. lakiehdotus hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisina,

että 2. lakiehdotus hyväksytään muutoin valiokunnan mietinnön mukaisena paitsi 5 luvun 3 §:n 3 momentti, 4 §:n 1 momentti, 4 a § sekä 10 §:n 2 momentti poistetaan, ja

että hyväksytään kaksi lausumaa (***Vastalauseen lausumaehdotukset***).

Vastalauseen lausumaehdotukset

1. Eduskunta edellyttää, että hallitus valmistelee esityksen työllistymisasetelimen käyttöön ottamiseksi, mikä tarkoittaisi kaikille kuusi kuukautta työttömänä olleille peruspäivärahan suuruista tukea työllistymiseen.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp
Vastalause 1

2. Eduskunta edellyttää, että hallitus toimii aktiivisesti pitkäaikaistyöttömyyden kääntämiseksi laskuun ja luopuu vuodelle 2017 asettamastaan 3 000 henkilöttyövuoden rajasta 100-prosenttisessa palkkatuessa yhdistyksille ja säätiöille.

Helsingissä 1.12.2016

Merja Mäkisalo-Ropponen sd
Ilmari Nurminen sd
Anna Kontula vas
Tarja Filatov sd

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp
Vastalause 2

VASTALAUSE 2

Perustelut

Suomen työllisyysastetta on nostettava, sillä tarvitsemme enemmän työssäkäyviä ihmisiä valtiontalouden tasapainottamiseksi ja turvataksemme hyvinvointivaltiomme palvelut. Hallituksen toimet työllisyyden parantamiseksi ovat oikeansuuntaisia mutta eivät riittäviä. Työvoiman ulkopuolella on tällä hetkellä aivan liikaa ihmisiä, ja varsinkin nuorten syrjäytymiseen on suhtauduttava vakavasti ja toimenpiteisiin ryhdyttävä. Työmarkkinamme tarvitsevat kaikkia, ja varsinkin väestön ikääntyessä on riittävä ja osaava työvoimatarjonta turvattava pitkällä aikavälillä.

Nuorten työllisyysmahdollisuuksia on parannettava

Yhteinen vastuumme on toimia siten, että nuoret saavat parhaan mahdollisen alun elämään ja että yhteiskunta tukee erityistuen tarpeessa olevia. Tämä voidaan tehdä nuorisotakuun, etsivän nuorisotyön, Sanssi-kortin ja täysin uusien nuorten työllistämismahdollisuuksien myötä. Jotta tavoitteessa onnistuttaisiin, niin jokaiselle nuorelle työpaikan ja opiskelu- tai harjoittelupaikan saamiseksi tarvitaan voimavaroja. Jokainen syrjäytynyt nuori on yhteiskunnalle taloudellinen menetys ja henkilökohtainen tragedia. Hallitus on leikannut kunnolla työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön määrärahoja.

Hallituksen tarkoituksena on, että vuoden 2016 aikana etsivää nuorisotyötä olisi maamme kaikissa kunnissa. Vuonna 2014 toimintaa oli 93 prosentissa kunnistamme. Tavoite kokonaisvaltaisesti etsivästä nuorisotyöstä on keskeinen tasa-arvon ja alueellisen oikeudenmukaisuuden näkökulmasta. Vuonna 2014 jaettiin 40 000 Sanssi-korttia. Ne ovat auttaneet erityisesti ammatillisen koulutuksen saaneita nuoria työllistymään siten, että valtio korvaa osan palkka- ja muista kustannuksista. Vuonna 2015 Sanssi-kortteja jaettiin huomattavasti vähemmän. Nuorten palkkatuettu työ väheni noin 65 prosentilla ja työllisyys (näiden nuorten keskuudessa) 11 prosentilla. Myös yrittäjät ovat valittaneet, että nuorten työllistäminen Sanssi-kortin kautta on liian byrokraattista ja vie liian pitkään.

Nuorisotakuusta ja etsivästä nuorisotyöstä on tehtävä kunnollinen seuranta, ja hallituksen on panostettava rahallisesti siihen toimintaan, joka on osoittautunut tulokselliseksi. Oppisopimusta tulee kehittää Saksan esimerkin mukaisesti, ja sen lisäksi on syytä selvittää Saksan mallin mukainen minijob-mahdollisuus alle 30-vuotiaille nuorille. Se voisi merkitä, että alle 30-vuotiaita nuoria koskevat työnantajamaksut poistetaan ja että alle 30-vuotiaat nuoret saavat ansaita tietyn summan, esim. 500 euroa kuukaudessa, sen vaikuttamatta tukiin tai että valtio antaa tiettyjä palkkatukia tälle ryhmälle. Tämä tulee yhdistää Sanssi-korttiin, ja samalla byrokratiaa tulee vähentää huomattavasti. Yksinkertaisen ilmoituksen pitäisi riittää, kun yrittäjät haluavat työllistää nuoria. Tämä auttaa toisaalta syrjäytymisvaarassa olevia nuoria, mutta toisaalta se antaa myös nuorille mahdollisuuden saada merkityksellistä työkokemusta jo aikaisessa vaiheessa elämää. Siitä hyötyvät sekä yhteiskunta että nuoret.

Valiokunnan mietintö TyVM 13/2016 vp

Ulkomaisten työvoiman tarveharkinta on poistettava

Suomen työmarkkinoiden tavoitteena pitää olla niiden dynaamisuuden parantaminen epätarkoituksenmukaisia jäykkyyksiä ja suoranaisia esteitä karsimalla. Nykyisten työntekijöiden jäädessä eläkkeelle Suomi tarvitsee lisää osaajia. Jokaisen työpanos on tärkeä, eikä potentiaalisen työntekijän kansalaisuudella tule olla merkitystä. Tarveharkinta haittaa monen yrityksen toimintaa ja lisää näiden byrokratiaa. Pahimmillaan lupamenettely voi kestää kuukausia. Tarveharkinnan poistaminen mahdollistaisi ulkomaisten työntekijöiden palkkaamisen aloille, joilla nyt vallitsee osaa-
van työvoiman pula. Näin turvataan yritysten mahdollisuudet kehittää toimintaansa Suomessa, mikä puolestaan mahdollistaa talouskasvua ja lisää työpaikkoja.

Ehdotus

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että lakiehdotukset hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisina ja

että hyväksytään toimenpidealoitteet TPA 19/2015 vp ja TPA 48/2016 vp .

Helsingissä 1.12.2016

Veronica Rehn-Kivi r
Antero Laukkanen kd